

CUMHURİYET SENATOSU TUTANAK DERGİSİ

Cilt: 39

35 nci Birleşim

16 . 2 . 1967 Perşembe

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	2	vanınca uygun mütalâa edildiğine dair Başkanlık tezkeresi.	4
2. — Gelen kâğıtlar	2	3. — Malatya Üyesi Nüvit Yetkin'in; Cumhuriyet Senatosu komisyonlarındaki orantı ayarlamaları neticesinde Millî Savunma Komisyonunda C. H. P. kontenjanında bir üyelik eksildiğinden, adı geçen komisyondan vâkı istifası.	4
3. — Yoklama	3	4. — Cumhuriyet Senatosu Balıkesir Üyesi Mehmet Güler'e izin verilmesi hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi (3/545)	4
4. — Demeçler ve söylevler	3	5. — Cumhuriyet Senatosu eski Tabii Üyesi Sıtkı Ulay hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanı kararı.	4:7
1. — Kars Üyesi Mehmet Hazer, Kars'ta kardan mahsur kalan iki ilçenin yolunun açılmasına dair demeci.	3	6. — Tabii Üye Muzaffer Yurdakuler ve iki arkadaşının, Fethiye açıklarında devriye görevi yaparken şehidolan denizcilerimiz için Cumhuriyet Senatosunun	
5. — Başkanlık Divanının Genel Kurulu sunuşları.	3,8		
1. — Vazife ile yurt dışına gidecek olan Adalet Bakanı Hasan Dinger'e, dönüşüne kadar, Ulaştırma Bakanı Seyfi Öztürk'ün, vekillik edeceğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/546)	3:4		
2. — Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti Millet Meclisi Başkanının, bir Türk Parlâmento heyetinin Çekoslovakya'yı ziyarete davetinin Müsterek Başkanlık Di-			

	Sayfa		Sayfa
başsağlığı dileklerinin Türk Silâhlı Kuvvetlerine bildirilmesine dair önergesi.	7:8	6. — Seçimler	8
7. — Cumhuriyet Senatosu Tabii Üyesi Ahmet Yıldız ve 6 arkadaşının, Millî Eğitim politikası ile ilgili bir genel görüşme açılması hususunda önergesi (8/15)	8:28	1. — Anayasa Mahkemesine bir asıl üye seçimi.	8
		2. — Yüksek Hâkimler Kuruluna iki asıl üye seçimi.	8

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Bu Birleşimde iki oturum yapan Genel Kurulda :

1967 yılı Bütçe kanunu tasarısının görüşülmesine devam olunarak;

Maliye Bakanlığı Bütçesi ile, Gelir Bütçesi ve Bütçe kanunu tasarısının maddelerinin görüşülmesi tamamlanarak tasarının kanunlaşması kabul edildi.

Başkan; 1967 bütçesinin millete ve memlekete hayırlı olması dileğinde bulundu.

Genel Kurul çalışmalarına 16 Şubat 1967 Perşembe gününe kadar ara verilmesi hakkındaki önerge kabul olundu.

16 Şubat 1967 Perşembe günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşime saat 16,20 de son ve-

Başkan	Kâtip
Başkanvekili	Çanakkale
Sırrı Atalay	Nahit Altan

Kâtip
Diyarbakır
Azmi Erdoğan

SORULAR

Yazılı sorular

1. — Cumhuriyet Senatosu Balıkesir Üyesi Mehmet Güler'in, PTT Genel Müdürlüğünün yapmış olduğu telekomünikasyon ihalesine dair yazılı soru önergesi, Ulaştırma Bakanlığına gön-

derilmiştir. (7/322)

2. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Sadi Koçuşın, Fen Lisesi mezunlarının durumuna dair yazılı soru önergesi, Millî Eğitim Bakanlığına gönderilmiştir. (7/323)

2. — GELEN KÂĞITLAR

Raporlar

1. — Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Genel Müdürlüğü kısmına kadro eklenmesi hakkındaki kanun teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Malî ve İktisadi İşler, İçişleri ve Bütçe ve Plân komisyonları raporları (Millet Meclisi 2/244; Cumhuriyet Se-

natosu 2/199) (S. Sayısı : 891)

2. — Çalışma Bakanlığı kuruluş ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 6 nci maddesinin (D) fıkrasının değiştirilmesi ve bu kanuna yeni maddeler eklenmesi hakkındaki kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyonu raporu. (Millet Meclisi 1/123; Cumhuriyet Senatosu 1/697) (S. Sayısı : 892)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,00

BAŞKAN — Başkanvekili Mehmet Ünal'dı

KÂTIPLER : Azmi Erdoğan (Diyarbakır), Nizamettin Özgül (Gaziantep)

BAŞKAN — 35 nci Birleşimi açıyorum.

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır.
(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır, müzakerele başlıyoruz.

4. — DEMEÇLER VE SÖYLEVLER

1. — *Kars Üyesi Mehmet Hazer, Kars'ta karadan mahsur kalan iki ilçenin yolunun açılmasına dair demeci.*

BAŞKAN — Kars'ta kapanan yollar hakkında gündem dışı Sayın Mehmet Hazer buyurun efendim.

Sayın Hazer lütfen kısa olsun.

MEHMET HAZER (Kars) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, mahalli bir hâdise dolayısıyla gündem dışı konuşmayı pek arzu hyan arkadaşlarımızdan değilim, ama Kars'ta bir müddetten beri iki ilçemiz, kelimenin tam şümüllü ve mânasiyle kapalı haldedir. Yiyecek, içecek ve diğer ihtiyaç maddeleri sıkıntısı baş göstermiştir. Bu ilçelerin durumu öteden beri tabiatın icabı sıkıntı ile geçmiştir. Fakat son yıllarda bilhassa Posof - Ardahan arası kış aylarında trafiğe açık tutulmak suretiyle bu sıkıntıyı kısmen gidermekte idi. Nedense birkaç yıldan beri, yani bugün değil birkaç yıldan beri bu hizmet aksadığı için ora halkı sıkıntı çekmektedir. Hükümetten istirham ediyorum; Posof - Ardahan, Çıldır - Arpaçay arasında kapanan bu yollar elde mevcut bulunan

teknik vasıtalarla kısa zamanda açmak mümkündür. Halkın çok sıkıntı çektiğini aldığımız malûmattan öğrenmiş bulunuyoruz. Karayolları, Bayındırlık Bakanlığı ellerindeki imkânları burada kullanırsa bu sıkıntı giderilebilir. Yine haber aldığımız göre yol açmak için gönderilen makineler küçük kar tabakalarını kaldıramıyacak kadar zayıf ve yolda ârıza yapmakta, bu suretle yol açılacak ümidiyle yola çıkanlar da tekrar bir tehlike ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Hükümetten ricamız, bu yolların açılması için mevcut imkânlarla, yeni imkânlar istemiyoruz, Karayollarının elinde bulunan imkânlarla bir alâka gösterisin. Meselâ, bir tek maddede, şekerde bugün 50 kuruşluk bir zam Posof'ta asgari 2 liralık bir inikâs yapmaktadır. Mevcut imkânları müsait değildir. Bu hava şartlarına imkânsızlıklar mütalâa edilerek fiyatlar artırılmaktadır.

Özet olarak arz ediyorum: Hükümet elindeki imkân ve vasıtalarla bu yollar açılabilir. Biran evvel açılması da mümkündür. Bunu istirham için huzurunuzda çıktım. Teşekkür ederim.

5. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — *Vazife ile yurt dışına gidecek olan Adalet Bakanı Hasan Dincer'e, dönüşüne kadar, Ulaştırma Bakanı Seyfi Öztürk'ün vekillik edeceğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/546)*

BAŞKAN — Bir Cumhurbaşkanlığı tezkeresi vardır, okutuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına
Vazife ile yurt dışına gidecek olan Adalet Bakanı B. Hasan Dincer'in dönüşüne kadar

kendisine, Ulaştırma Bakanı B. Seyfi Öztürk'ün vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Cevdet Sunay
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — İttilamıza arz olunur.

2. — *Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti Millet Meclisi Başkanının, bir Türk Parlâmento heyetinin Çekoslovakya'ya ziyarete davetinin Müsterek Başkanlık Divanınca uygun mütalâa edildiğine dair Başkanlık tezkeresi.*

BAŞKAN — Bir Başkanlık Divanı tezkeresi vardır, okutuyorum.

Genel Kurula

Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti Millet Meclisi Başkanının, bir Parlâmento heyetimizin Çekoslovakya'ya ziyareti hakkındaki vâkı davetinin kabulü; Müsterek Başkanlık Divanının 24 . 12 . 1965 tarihli toplantısında muvafık mütalâa edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz olunur.

İbrahim Şevki Atasâğun
Cumhuriyet Senatosu Başkanı

BAŞKAN — Tasviplerine arz edeceğim: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3. — *Malatya Üyesi Nüvit Yetkin'in; Cumhuriyet Senatosu komisyonlarındaki orantı ayarlamaları neticesinde Millî Savunma Komisyonunda C. H. Partisi kontenjanında bir üyelik eksildiğinden, adı geçen komisyondan vâkı istifası.*

Bir tezkere var okutuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

Cumhuriyet Senatosu komisyonlarında grupların temsil kontenjanlarının Başkanlık Divanına yeniden gözden geçirilmesi sonucu Millî Savunma Komisyonunda C. H. P. li üye sayısında bir eksiltme yapıldığını öğrendim.

Başkanlık Divanının bu karara ve grupumun kontenjanına uyarak M. Savunma Komisyonundan istifa ettiğimi saygıyla arz ederim.

Malatya
Nüvit Yetkin

BAŞKAN — İttilamıza arz olunur efendim.

Gündeme geçiyoruz.

4. — *Cumhuriyet Senatosu Balıkesir Üyesi Mehmet Güler'e izin verilmesi hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi (3/545)*

BAŞKAN — Tezkereyi okutuyorum efendim.

Genel Kurula

Cumhuriyet Senatosu Balıkesir Üyesi Mehmet Güler'e, mâzeretine binaen 10 . 2 . 1967 tarihinden itibaren 20 gün müddetle izinli sayılması Başkanlık Divanının 10 . 2 . 1967 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet yüce tasviplerinize arz olunur.

Cumhuriyet Senatosu Başkanı
İbrahim Şevki Atasâğun

BAŞKAN — Sayın arkadaşımızın izinli sayılması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5. — *Cumhuriyet Senatosu eski Tabii Üyesi Sıtkı Ulay hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanı kararı.*

BAŞKAN — Cumhuriyet Senatosu eski Tabii Üyesi Sıtkı Ulay hakkındaki müzakereler tamamlanmıştı. Verilen önermeleri aykırılık derecesine göre bir defa hepsini birden okutup ayrı ayrı oylarınıza arz edeceğim.

Önergeleri okuyoruz.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

1. — Cumhuriyet Senatosu Tabii Üyesi Sayın Sıtkı Ulay 26 Ocak 1962 tarihinde siyasi bir partiye intisabetmiş bulunmasına göre Anayasanın 70 nci maddesinin son fıkrası sarahati icabı Tabii Üyelik sıfatı merciinden başkaca bir karar alınmasına lüzum ve zaruret bulunmaksızın kendiliğinden otomatikman 7 Haziran 1964 tarihinde sona ermiş bulunması Anayasanın âmir hükmüdür.

2. — Anayasanın 70 nci maddesinin sonundan bir evvelki fıkrası muhtevası ve 79, 80 nci maddelerin sarahati arz edilen hususu kabili münakaşa olmayacak şekilde teyidetedir,

3. — Buna göre kanunen sâkit olan bir hak ve müessese üzerinde müspet veya menfi şekil-

de her ne suretle olursa olsun hukukî netice husule getirecek bir tasarrufta bulunmak hukuken mümkün olamaz.

Akisinin düşünülmesi muhal ile iştigal mânâsını ifade eder.

Bu itibarla gerek Sayın Sıtkı Ulay'ın, «hakımda gerekli işlemin yapılmasına» dair talebini havi dilekçesi ve bu dilekçe üzerine üyelik sıfatının devamına dair Başkanlık Divanının 27 . 3 . 1964 tarih ve 21 sayılı kararı, gerekse 10 . 12 . 1966 tarihli Sıtkı Ulay'ın, istifa mektubu ve bunun Genel Kurula sunuluşu, Sayın Nahit Altan ve Sayın Keamal Şenocak'ın, önergeleleri üzerine Başkanlık Divanının 30 Kasım 1966 tarih ve 7 sayılı kararları hukukî netice husulüne imkân verici karar ve tasarruflar olmadığı cihetle hükümsüz bulunduğu gibi Başkanlık Divanının şimdi müzakere konusu kararı üzerinde yapılacak müzakereler sonunda Genel Kurulca alınacak kararların da müspet ve menfi şekilde hukukî bir netice husule getirmesi imkânsızdır.

Zira 7 Haziran 1966 günü Anayasanın tâbiyetiyle «İlk» seçim yapılmakla hukukî muamele tamamlanmış o tarihte Sayın Sıtkı Ulay'ın, üyelik sıfatı sona ermekle bu sıfat sâkit olmuş ve hukukî netice bu tarihte husule gelmiştir.

Durumu başka bir tasarrufla değiştirmek kabil değildir.

Netice : Arz edilen sebeplerle; esasen müzakere mevzuu mer'î kanunun sureti tatbikinin ne tarzda cereyan edeceği hususuna taallûk eder mahiyet arz etmektedir.

Anayasanın 64 ncü maddesi teşriî organın yetkilerini tadadi şekilde tâyin ve tesbit etmiş bulunmasına ve bu bakımdan meclislerin kanunların sureti tatbikine dair karar vermeye yetkisi bulunmadığına göre yetki hududunu aşan ve kuvvetler ayrıldığı prensibini zedeliyecek şekilde bir karar ittihazına Anayasa bakımından imkân bulunmadığından meselenin Anayasa hükümlerine uygun olarak yetkili idari ve adli kaza organlarımla gereği yapmak üzere bu mevzuun Genel Kurulda müzakeresine yer olmadığına karar verilmesini arz ve teklif ederim.

Uşak Senatörü
M. Faik Atayurt

Sivas Senatörü
Ahmet Çekemoğlu

Yüksek Başkanlığa

Sayın Tabii Senatör Sıtkı Ulay istifa suretiyle Senatodan ayrıldığına göre, Genel Kurulumuzca bu konuda ayrıca bir karar verilmesine lüzum yoktur.

Keyfiyetin bu suretle oya arz edilmesini teklif ederim.

Ankara

Hıfzı Oğuz Bekata

Başkanlığa

Eski Tabii Üye Sıtkı Ulay istifa ederek Parlâmentodan ayrılmış ve bu durum Genel Kurula sunulmuş bulunmaktadır.

Bu suretle, Senatoca yapılacak bir muamele kalmadığından gereği aiddiği makamlarla teemmül edilmek üzere dosyanın riyaset makamına iadesine karar verilmesini arz ve teklif ederim.

Eskişehir

Yozgat

Gavsi Uçagök

İsmail Yeşilyurt

Kayseri

Bursa

Hüseyin Kalpaklıoğlu

Cahit Ortaç

Yüksek Başkanlığa

Sayın Ulay'ın istifası Genel Kurulda 13 . 12 . 1966 tarihinde okunmuş ve istifa kesinleşmiştir. Bu sebeple olayın aşağıda olduğu şekilde oylanmasını saygı ile arz ederim.

Kars

Sırrı Atalay

Sayın Ulay'ın istifası 13 . 12 . 1966 tarihinde Genel Kurulda görüşülmüş ve kesinleşmiştir. Bu sebeple yapılacak başka bir şey yoktur.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Özü : Sıtkı Ulay'ın senatörlüğü hakkında.

Sayın Sıtkı Ulay'ın senatörlüğünün devam edip etmediği hakkında karar verilmesini isteyen takrirler üzerine Yüksek Senato Genel Kurulunca mumaileyhin vâkı istifası sebebi ile artık karar ittihazına lüzum ve imkân kalmamıştır.

Çünkü : Teşriî Meclislerden istifa kabule bağlı bir muamele değildir, tek taraflı olarak vukuu anında hüküm ifade eden bir keyfiyettir. Senatonun halledebileceği hususu bir Senato üyesinin, bir Senato üyesi olarak vazifeye devam ve oylamaya iştirak yetkisi olup olma-

dığı hususudur ki istifa ile Sayın Sıtkı Ulay'ın Senato üyesi olarak vazifeye devam ve oylamaya iştirak etmesi imkânı kalmamıştır. Binnetice Senatonun halletmesi matbulolan husus artık kendiliğinden halledilmiştir. Hukukî tâbiri ile maksat hâsıl olmuştur. Mâruf bir huku ve mantık ikâdesidir ki hâsıl olan bir şeyi tahsile kıyam etmek abesle iştigal etmeye müncer olacağından bâtıldır. Buna rağmen Sayın Sıtkı Ulay'ın sıfatının daha evvelki bir tarihte sona ermiş olup olmadığını araştırmak hak ve salâhiyeti, bunun malî ve sair yönlerden doğuracağı neticeler üzerinde karar verecek olan kaza mercilerine aittir. Yüksek Senatonun kaza salâhiyeti yoktur. Hattâ her iki teşriî Meclise niyabeten vazife gören Dilekçe Komisyonunun kuruluşu hakkında 140 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin 1 numaralı bendi mucibince Teşriî Meclisler, bu gibi halli kaza mercilerine aidolan işlerde karar vermektan memnurdurlar. Bu sebeplerle Sayın Sıtkı Ulay'ın senatörlük sıfatının istifasından evvelki bir zamanda kalkmış olup olmadığını Yüksek Senato tarafından karara bağlanması hukukan mümkün değildir.

İşi siyasi noktadan inceleysek yine doğru olmadığı neticesine varırız. Şöyle ki:

Sayın Sıtkı Ulay istifasının da başında kendi durumunun belirtilmesini yazılı bir dilekçe ile 1962 yılında istemiş, kendine şimdiki mütalâanamelerde söylendiği gibi o vakit 1964 yılında senatörlük sıfatının sona ereceği bildirilmemiş, aksine olarak şifahen yapıldığı anlaşılan bir beyanla sıfatının 1968 de sona ereceği bildirilmiş ve 1964 yılında ise o şifahi bildirimnin muhtevası bir Başkanlık Divanı kararı olarak resmen tesbit edilmiş ve vazifesine devamına resmen muvafakat olunmuş ve buna müsteniden de vazifesine devam etmiş ve tahsisatı da salâhiyetli makamların imzaları ile tekemmül eden resmi muamelelere müsteniden kendisine ödenmiştir, bu ödenmiş Senato katî hesabının Genel Kurulca tasdiki ile tasvibolunmuştur.

Haddizatında, üzerinde iki türlü de düşünölmeye müsaidolan bu hususta doğru veya yanlış olsun bir ciheti tercih ve fiilen tatbik ettikten sonra Senatonun kendi, kendini itbam etmesine ve üstelik kendi oturduğu dah kesereesine 1964 yılından beri Sayın Sıtkı Ulay'ın iştirak ettiği Senato celselerindeki ve-

rilen oyların muallel olması durumuna düşünmesi basiretli bir siyasi hareket ve karar olamaz. Ve böyle bir yol tutulması Yüksek Senatonun haiz olduğu yücelik vasfı ile telif edilemez. Zaten aksi yola gidilirse hâdisede suçsuz olarak tahsisat alanın değil, bir Başkanlık Divanı kararına dayanarak ona tahsisatını verenlerin ve verilmesini Senato katî hesabının Genel Kurulca tasdiki kararına iştirak eden bütün senatörlerin sorumluluğuna müncer olur ki bu cihetlerin halli tamamen salâhiyetli kaza mercilerine ait ve Yüksek Senatonun vazife salâhiyetinden hariçtir.

O halde Sayın Sıtkı Ulay'ın vâkı istifası sebebi ile filhal senatörlük sıfatı kalmadığına göre artık onun bu sıfatının hangi tarihte zail olduğunun Senatoca karara bağlanmasına lüzum ve imkân kalmadığından bunun böylece Genel Kurulun kararına bağlanmasını arz ve teklif ederim.

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
Hidayet Aydın

BAŞKAN — Sayın üyeler, takrirleri ayrıntılı derecesine göre okuttum ve dinlediniz. Birinci takrir Sayın Çekemoğlu'nun takriri Anayasaya göre, Anayasanın 64 ncü maddesi Meclislerin vazifelerini tadadettiğine göre kanunların sureti tatbikinin Meclislerde görüşölmesine mahal olmadığına, bu itibarla bu mevzuun idari makamlarca halline mütedair bir teklif.

Diğer teklifler nüans farkları ile hepsi aşağı yukarı dört tane daha vardır ki, istifa keyfiyeti Yüksek Meclise arz edildiğine göre, yapılacak başka bir şey kalmamıştır. Bu takrirlerin bir kısmı bu suretle keyfiyetin oylanmasını, bir kısmı da mevzuun tekrar Divana iadesini talebetmektedir. Bu itibarla tekrar bu takrirleri tek tek oylarınıza arz edeceğim. Yalnız, oylamaya mütedair bir takrir daha var. Onu okutuyorum.

Yüce Başkanlığa

Sayın Sıtkı Ulay ile ilgili konudaki önergelerin ayrı ayrı açık oya konulmasını saygı ile arz ve talebederiz.

Konya	Yozgat
Mustafa Dinekli	Sadık Artukmaç
Tekirdağ	Cumhurbaşkanınca S.Ü.
Hayri Mumeuoğlu	Zerin Tüzün
Kayseri	Tabii Üye
Sami Turan	Şükran Özkaya

Tabîi Üye	Hakkâri
Selâhattin Özgür	Necip Seyhan
İstanbul	Balıkesir
Ekrem Özden	Nejat Sarlıcalı
Ankara	Denizli
Hıfzı Oğuz Bekata	Hüseyin Atmaea

BAŞKAN — Takrir usulüne uygun verilmiştir, oylamalar açık oyla yapılacaktır. (Tavriri geri alıyoruz sesleri)

Geri mi alıyorsunuz?.. Tavriri geri alıyorlar, şu halde tek tek okutup oylarınıza arz edeceğim önergeleri aykırılık derecelerine göre.

Şimdi Sayın Çekemoğlu, meselenin görüşülmesine mahal olmadığına, Anayasaya aykırı bulunduğuna dair tavririni tekrar okutuyorum, yalnız netice kısmını.

(Ahmet Çekemoğlu'nun önergesinin netice kısmı tekrar okundu.)

BASKAN — Buyurunuz Sayın Ucuзал.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Neticeyi değil, tümünün oya konması gerekir. Yalnız neticenin tekrar okunması ile verilecek oylarda te reddütler hâsil olacaktır.

BAŞKAN — Netice değil beyefendi, iki defa, bir defa da geçen celsede okundu. Bir defa da demin okundu. Şimdi tekrar tamamının okunmasını mı arzu ediyorsunuz?

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Sayın Başkan, tekrar tümünün oya konmasını istiyorum.

BAŞKAN — Siz ne diyorsunuz?

FEHMİ ALPASLAN (Artvin) — Sayın Başkan, bu tavrirden daha aykırı olanları vardır. Sayın Çekemoğlu'nun tavririnin netice kısmının oylanması halinde bir neticeye bağliyamama durumu da doğacak, muğlak ifadelidir. Ya sadece netice olarak oylamaya gitmek ya da daha aykırı birçok tavrirler vardır, o önergelerin oylanmasına gitmek yerinde olacaktır.

BAŞKAN — Sayın Alpaslan en aykırı tavriri budur. Çünkü görüşülmesine mahal olmadığına dairdir. Binaenaleyh, en aykırısı budur. Tamamını okutup oylarınıza arz edeceğim. Müsaade buyurun efendim, tamamının okunmasını arzu edenler olduğu için tamamını okutuyorum efendim.

(Ahmet Çekemoğlu'nun önergesi tekrar okundu.)

VEHBİ ERSÜ (Tabîi Üye) — Sayın tavriri sahibi önergesinin bütününe oylanmasını arzu

ettiler. Başkan olarak siz de aynı yolda işlem yapacağınızı ifade edip tavriri tekrar okuttunuz. Bu sonuna kadar maddeleriyle bir gerekçedir. Gerekçenin izahıdır. En sonunda sonuç olarak, diyor tavriri sahibi, şu yolda işlem yapılacaktır. Gerekçeyi oya koyamazsınız.

BAŞKAN — Bir neticesi vardır oya koyarım. Tavriri usulüne uygun verilmiştir, oylıyacağım. Okuttum, oylıyacağım.

MEHMET HAZER (Kars) — Başlangıcıyla netice kısmı arasında birbiriyle çelişme vardır.

BAŞKAN — Oylarınızı ona göre kullanırsınız.

MEHMET HAZER (Kars) — Aynı tavriri içinde birbirine zıt iki husus hakkında bir karar verilemez. Binaenaleyh bunun ayrılması lâzımdır. Talep kısmı başkadır, mütalâa kısmı başkadır.

BAŞKAN — Ona göre oyunuzu kullanırsınız. Şimdi sayın üyeler her hangi bir tereddüde mahal bırakmamak için oylamayı ayağa kalkmak suretiyle yaptıracağım, lütfen dikkatlice tatbik edelim. Önerge okundu, önergeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul buyuranlar lütfen ayağa kalksınlar... Lütfen oturunuz. (Tavriri kaç imzalı sesleri) Tavriri iki imzalıdır, Ahmet Çekemoğlu, birisi Faik Atayurd'a aittir. Lütfen kabul buyurmayanlar ayağa kalksın... Tavriri 46 ya karşı 48 oyla reddedilmiştir.

İkinci tavriri okutuyorum.

(Hıfzı Oğuz Bekâta'nın önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Tavriri dinlediniz, oyunuzu sunuyorum... Kabul edenler lütfen ayağa kalksınlar... Kabul etmeyenler lütfen ayağa kalksınlar... Tavriri 27 ye karşı 55 oyla kabul edilmiştir.

SİRRI ATALAY (Kars) — Diğer tavriri geri alıyorum. (Zaten mesele halledildi sesleri)

BASKAN — Zaten mesele halledildi efendim. Diğer tavriri oylamaya lüzum yoktur. Bir tavriri kâfi rey ekseriyeti ile kabul edilmiştir.

6. — *Tabîi Üye Muzaffer Yurdakuler ve iki arkadaşının, Fethiye açıklarında devriye görevi yaparken şehidolan denizcilerimiz için Cumhuriyet Senatosunun başsağlığı dileklerinin Türk Silâhlı Kuvvetlerine bildirilmesine dair önergesi.*

BAŞKAN — Önergeyi okutuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına
Fethiye açıklarında devriye görevi yaparken

Gerçekten önergayı vereli epey oldu. Fakat bütçe görüşmeleri dolayısıyla gerekçesiyle pek anlayamadığımız şekilde geri kaldı. Fakat bir gelecekte bütçe görüşmesi, onun için bir şey söylemiyoruz.

Ulusal eğitimimize çağdaş verilere uyarlı bir yön ve uygar ilkeleri kapsıyan bir nitelik kazandıramayışımızın olumsuz sonuçları toplumumuzun karşılaştığı güçlüklerin esas kaynağı olagelmıştır. Bu alandaki eksik ve noksanları, başka alanlardaki tedbirlerle önleme çabalarımız verimsiz kalmış ve bundan böyle de verimsiz kalacağı anlaşılmış bulunmaktadır.

Türk toplumsal yaşantısı talihsiz bir çelişme içindedir.

Gerçekten, şanlı geçmiş, köklü geleneklere, üstün niteliklere ve dünyanın en göz alıcı bir bölgesine sahip bulunan bir ulus olmamıza ve uygar bir toplum yaratma çabalarımıza girişeli iki yüz yılı geçmesine karşı, bizden 50 - 100 yıl sonra başlayanların dahi bizi çok geçtiğine üzüntü ile tanık olmaktayız..

Bundan gururu incinmeyen ve derin bir üzüntü duymıyanımız elbette yoktur. Hattâ çok yakın geçmişteki bir şahısla, giriştiğimiz toplumsal kalkınmanın dahi kısa zamanda, hızını yitirdiğine ve bu gerçek kurtuluş savaşının önderi olan Atatürk'çülükte bile, onu izlediğini gururla söyleyen ülkelerden daha geri kaldığımızı, karşılaştığımızı tanık olmanın üzüntüsü içindeyiz. Evet sayın arkadaşlarım, uzay çağında biz Türkiye'nin birçok yerlerine devlet olarak hâlâ girememiş haldeyiz. Bu olumsuz sonuçta, bu üzüntülü sonuçta en büyük payın eğitim durumuna düşeceği meydandadır.

Bugün bir ulusal kader sorunu haline gelen bu büyük dâvada parti, ya da türlü poletik ayrılıkları unutarak, gerçekçi çareler bulma bilinci içinde, güç ve çaba birliği yapmalıyız. Bu konuda baş sorumlu ve yetkili olan Millî Eğitim Bakanlığının politikasını, örgün ve yaygın eğitimi yürüten kurum ve kişilerin tutumunu, bütün eğitim katlarındaki verimi etkileyen metotları ve uygulama şekillerini ve yarınlarmızın güvenliğini sağlayacak gençliğimizin, ulusal ülkülerimize yarayıcı şekilde, yetişmelerine etkisi dokunacak bütün eylem ve işlemleri genel bir değerlendir-

meden geçirerek, verimli sonuçlar yaratacak çözümlere varmamız gerekir.

Bu ölçüde geniş olan konunun yaptığımız, saydığımız bölümleri içinde, Bakanlığın yönetimle ilgili politikasının çok kritik haller yarattığı ve yasama organının ivedilik ve öncelikle, durumu ele alması gerektiği düşüncesi ile, görüşlerimizi daha ziyade bu bölüm üzerinde yoğunlaştırarak belirteceğiz. Esasen, eğitimin verim ve başarısında, baş etmen insan ve özellikle öğretmen olduğundan, onunla ilgili sorunların gerektirdiği çözümler gerçekleştirilmedikçe, diğer bütün tedbirler verimsiz kalır. Hele Bakanlığın öğretmenlere karşı tutumunun uyandırdığı son tepkiler ve yarattığı kaygılar karşısında, konunun bu yönüne ağırlık vermemizin nedenleri kolayca anlaşılır. Önergemizden bu yana belki bunlar biraz sonra değineceğimiz konularda bazı değişiklikler olmuştur. Eğer Sayın Bakan yakındığımız ve belirteceğimiz konularda bazı düzeltmeler yapmış ise bunu bir müjde olarak karşılayıp kendisine önceden teşekkürlerimizi sunacağız.

Sayın arkadaşlar,

Bir öğretmen olan ve gerçekten kendisine sempati duyduğumuz Sayın Dengiz'in başında bulunduğu Millî Eğitim Bakanlığı, nedenlerini asla kavrayamadığımız bir tutum içindedir bugün. Bu âna değin, işittiğimiz ve bazı belirtilerine tanık olduğumuz bu beklenmez tutumun düzeleceği ve beliren tepkilerin olumlu sonuçlar vereceğini umarak, teselli aradık ve bekledik. Fakat gün geçtikçe düzelecek yerde kötüleşme yönünde, hızın alabildiğine arttığına tanık olmaktayız. Durumu soğuk kanlılıkla incelemeliyiz. Resmî örgütlerin bildirimlerinin, yetkilerinin, demeçlerinin basına yansıyan olayların öğretmen örgütleri temsilcileriyle yaptığımız görüşmelerin ışığı altında konuyu yüce değerlendirmenize sunacağız. Biraz genişçe konuyu sunacağız. Genel görüşme kabul edilmezse de hiç olmazsa bir ölçüde konu Yüce Heyetinin tarafından anlaşılmalı olsun. Kızmadan, ya da ön yargılılık etkisine kanmadan durumu ele alırsak Sayın A. P. li arkadaşların çoğu da bizim kadar bir benimseyişle bir çare arıyacağı inanılmıyız. Konuyu asla bir A. P. konusu halinde görmek istemeyiz. Gerçekten olumsuz gelişmelerde adı geçenlerin büyük çoğunluğu A. P. de görevli ya da kayıtlı kimselerdir. Fakat A. P. nin bu türlü davranışları asla benimsemediğini belirttiğimiz, bildiğimiz sayın üyelerini bu konu-

lara buluşturmayı istemeyiz. Hattâ ilerde belirteceğimiz gibi Sayın Bakanım bile alanını aşan olaylarla karşı karşıyayız. Durum gerçekten vahimdir, kötü değil vahimdir, böylece sürüp gitmesi yalnız sakıncalı ve hattâ tehlikeli olmakla kalmaz çağımız ve Anayasamız karşısında ayıp sayılacak olayların her bilenin uykusunu kaçirtacak haldedir durum.

Öğretmen topluluğunda, huzursuzluk yaratacak hareketleri, perde arkasında plânlayıp uygulatan bir gizli elin yönetiminden Bakanlığın kurtulamadığı kanısını veren bir durum karşısındayız. Merkez Komitesi midir, nasıl çalışır, sonraki örnekleri ile arz edeceğim, siz de hayretler içinde kalacaksınız. Bu hareketler, yalnız Sayın Dengiz'in zamanına özgü de değildir. Fakat son aylarda bundan önceki dönemlerde görülmedik bir yoğunluk ve umulmadık bir yaygınlık kazanmış bulunmaktadır.

Öğretmenler arasında meydana gelen bölünmeler ve bunların etkisi altında, Bakanlıkta yapılan değişiklikler ve buna göre kurulan merkez örgütünün işbirliği yaptığı öğretmen bölümleri, ortaklaşa giriştikleri tertipler, gerçekten içinden çıkılmaz bir durum yaratmıştır, Millî Eğitim Bakanlığında.

Son zamanlarda, yerden mantar biter gibi yeni örgütler kurma ve bir örgütte seçimi kaybedenlerin bir yenisini yaratma hastalığı Türk öğretmenlerini de paramparça yapan yeni ayrılıklar yaratmıştır. Toplumda gerçekten son yıllarda seçimi kaybeden her örgüt hemen bir yenisini kuruyor bereket versin ki, partilere bu hastalık gecemedi de yeni bir Hükümet kuruyorlar. Seçimi kaybeden partiler birleşip de bir hükümet kuruyorlar. Bu şekilde Türkiye'de her örgüt seçimi kaybetti mi yenisini kuruyor. Bakın şimdi bölümleri arz ediyorum: Bildiğiniz gibi;

1. Türkiye Öğretmenler Dernekleri Millî Federasyonu var, en büyük örgüt, sonra çıkardığımız kanuna göre.

2. Türkiye Öğretmenler Sendikası var, bu da kanuna dayanır. Bundan sonra,

3. Milliyetçi Öğretmenler Derneği var.

4. İlkokul Öğretmenleri Sendikası var.

5. İlköğretim Müfettişleri Derneği var.

Eğitmenler için yeni bir örgüt kuruyor şimdi, en inanılmaz bir şey de Bakanlık katından bir genelge yayınlanıyor ve Bakanlık Teknik Öğretmenlerin de bir sendika kurmasını sağlık veriyor,

görölmüş bir şey değil. Bakanlık bir sendika kuruyor diyor, artık hangi esasa dayanır anlaşılmaz. İşlerini, sendika kurdurduğu düzenleri biliyoruz. Ama onları Millî Eğitim Bakanlığı gibi bir bakana yakıştıramayız.

Öğretmenler bir de, Köy Enstitüsünden yetişenler ve diğer kaynaklardan gelenler olmak üzere bölünme talihsizliği içindedirler.

Müthiş bir şeydir bu arkadaşlar. Mezun olduğu okula göre işlem yapmak görölmemiş bir ıkkelliktir. Falan okuldan çıktım, o halde falan kategoriye bağlısım. Bu propaganda kabul edelim ki, çok etkili olmuştur. Hattâ ben orduda vaktiyle köy enstitüsü mezunu geldi dediler miydi zararlı bir mahlûk gelmiş gibi bir duygu içindeydim. Fakat sonra Devlet bir okul açıyor, memleket çocuklarını okutuyor, çıktıktan sonra damgalıyor. Utancı içinde eski duygularımın dahi kefaretni duyar gibi oldum. Demek isterim ki, propaganda o kadar etkilidir ki, bu ayırım on binlerce köy enstitüsü mezunu var, bu adla çakanlara yafta yapıstırılmış haldedir.

Merkez örgütü de, Bakanlığın beyni durumunda bulunan Talim Terbiyeden başhyarak, tüm bir değişikliğe, sözümlü kabul buyurun «bir ihtilâle» uğradığını görüyoruz, kısa bir zamanda. Tâyinlerin bazılarını belirtirsek, öğretmen bölümlerinin, Bakanlığın tutumundaki etkisini daha kesin şekilde açıklarız.

a) «Köy enstitüsü mezunlarını temizliyeceğim» - temizliyecekmiş köy enstitüsü mezunlarını - diyen bir kimse en üst kademeye tâyin ediliyor. Kim yetiştirdi bunları, niye bunları temizliyor, temizleme iddiasında bulunan nasıl olurda böyle bir kademeye gelir.

b) Hazırladığı tüzüğe (Muallimler Birliği Tüzüğüne) «Köy enstitüsü mezunları hangi yüksek okulu bitirirlerse bitirsinler bu derneğe üye olamazlar.» diye bir hüküm koyan ve Milliyetçi Öğretmenler Derneği üyesi olan bir kimse bugün Öğretmen Okulları Genel Müdürü olmuş. İrkçılığı yetiştirme kaynaklarına götüren bir Genel Müdürün tâyinini elbette yadırgarız. Yanına da yine Milliyetçi Öğretmenler Derneği üyesi birisini şube müdürü almıştır. Daha fazla değinmesini gerekli görmediğimiz bu tip kişi tâyinleri ile, Bakanlık örgütünde yapılan değişiklikler, tanık olduğumuz olayların doğmasında baş rolü oynar.

mıştır. Bu şekilde iddialı bulunan kimseleri kaderleri ile uğraşan yerlere getirince elbette olaylar böyle olacaktır.

Belirttiğimiz talihsiz değişiklikleri yapacağına Sayın Bakan 2 Şubat 1966 tarihinde Cumhuriyet Gazetesinde çıkan şu beyanı ile açıklamıştır. Bakanız Sayın Bakan ne buyuruyor: «Talim ve Terbiye Dairesinde gerekli islahat yapılmaktadır. Bakanlığa milliyetçi bir hüviyet verilmek için bir inceleme kurulu kurulmuştur.» Millî Eğitim Bakanlığında Sayın Dengiz milliyetçi bir nitelik veriyor. Ondan evvel milliyetsiz bir Bakan yani antimilliyetçi imiş Bakanlık ve kendisi bunu düzeltiyor. Beyanı gazetede çıkmış bir beyan alıyorlar. Dengiz'den önce, aynı koltukta oturanları bu şekilde bir Bakanlığa yöneltmiş ve buna hiç aldırış etmemiş gibi yaptığı suçlamayı yadırgamamak mümkün değildir. Sayın Bakanın bu beyanını, şimdi bakın daha geniştir, bu Sayın Bakanın bu beyanını arz edeceğimiz, diğer olaylarla birleştiriniz.

a) Milliyetçi Öğretmenler Derneği Başkanı, Balıkesir'deki aynı dernek başkanına ne yazıyor bakın: «Durumunuzla yakından ilgilimiz, gelmiyenlerin bütün belgelerini ben getirdim, ya Sayın Bakanın beyanı var, ya derneklerin yazıları var, ya bildirimler var veyahut fotokopileri var, hangisini isterseniz çıkarıp bundan okurum. Balıkesir'deki aynı delege başkanına bakın ne yazıyor: Durumunuzla yakından ilgilimiz, mümkün. Duyurduğunuz sorunu çözeceğiz. Onu bilmiyoruz. Millî Eğitim Bakanlığa birliğimizin düşüncelerine uygun bir eyleme girmiştir. Öğretmen okullarının durumu iyidir. Diğerlerine de genişletmekteyiz. Yayın Müdürlüğü prensiplerimizi yayan yayınları okula göndermektedir. Millî Eğitim Bakanlığının prensipleri değil, bu derneğin prensiplerini yayan yayınları okullara gönderilmektedir diyor, mektubunda. Değmiş Bakanlık, bu prensiplere dönmüş. Dergimiz yayınları da satın alınmaktadır. Dergimizi de Bakanlık satın alıyor. Tâyinlerde birliğimizin üyelerinin adlarını empoze ediyoruz. Eğitim müdürlükleri de elbette önemlidir». Böyle bir müjde veriyor. Başkan; Balıkesir'deki Başkan.

b) Samsun'daki dernekten de merkeze gelen mektupta «Milliyetçi Öğretmenler Birliğine mensubolanları Millî Eğitim Bakanlığında yerleştirme çabalarımızı gördükçe, Bakan ve bizimkilerle

işbirliği içinde olmanıza seviniyoruz. Bizim birliğimiz Hükümetin ve Bakanlığın yanında olacaktır. Başarı yolundayız. Artık şu mahut federasyonu yıkmak zamanı gelmiştir. Bunlar bir görüş olabilir, dernek görüşü. Bakanlığa bizimkiler hâkim olduğuna göre taşradaki yöneticilerin çoğunu değiştirmeliyiz. Son cümle hiç de A. P. li değil, bu son cümle.

Tanrı Türk'ü korusun. Bu bir slogan olduğunu biliyorsunuz, son cümleyi de böyle bitiriyor. Bu yazıyı ve bir de size bu derneğin bir broşürü var, size de gelmiştir. Derneği bir de oradan okuyayım size; 90 bin üyesi olduğunu iddia eden bazı partilerle Hükümet ve TRT tarafından dahi desteklenen federasyon bu bir kuruluş karşısında çıkacak yeni birliğin ilk çıkışta 18 arkadaştan ibaret bulunması, 18 kişi kurmuş bunu, kendisi yazıyor, dâvasını halka ve Hükümete kabul ettirebilmesi için eski ve mâsum dernekler hüviyet ve metodu ile çalışması, yani dürüst metotlarla çalışması, mâsum eski belli hüviyetlerle çalışması, bazı kalıplar ve tereddütler içinde mücadele etmesi kendisini elbette ki, başarısızlığa götürürdü. Bu dürüst çalışma ile başarı sağlayamazdık, diyor. Şu halde karşılaşacağı güçlükleri evvekle bilmesi ve yeni metotlarla çalışarak devam ediyor başarıya ulaşması. Şu halde yine onun sözleri, bu kuruluş eskiden kurduğumuz dernekler metotları ve gelenekleriyle muvaffak olamaz. Öyle bir kuruluş ki, bu belli metotlarla muvaffak olamazdık diyor, Genel Başkanın muhtırası. Buna ait tecrübelerimizin bir faydası da dokunmayacaktır, her memlekette olduğu gibi yeni mücadele metotlarını bilmek ve müşkül-leri bu suretle yenmek icabediyordu. Yoklanacak şeyler arasında birliğimize karşı yanlış hareket edecek idarecilerin mukavemetlerini kırabilmenin çarelerini araştırmak, bu gibi hatalara düşenleri bir taraftan tesbit ve bir taraftan teşhir, evet diğer taraftan da vazifelerini de hatırlatmak gerekiyordu. İlk zamanlarda kuruluşumuza karşı cephe almış bir Millî Eğitim Bakanından azıcık olsun yardım görebilmemizin vasatını bekledik. Çünkü ona karşı da bildirimler yayımlıyor, sonuçlarını sayıp döküyor, hakkında sözlü sorular açılmasına çalışıyor, zayıflaması için elimizden gelen her şeye başvuruyoruz. Bakan zayıflatmak için Koç geldi Federasyon Başkanlığına karşı tazyikinin artması

bize biraz fırsat hazırlamıştı ki, bu fırsattan faydalanmak üzere bazı münasebetlere geçtikten sonra diğer illerde kurulacak birliklerimize güçlük çıkarılmaması için genelge yaptırmaya çalışıyorduk. Bundan sonrasına bakın, ama bu sadece benim arzumdur, çünkü Bakanlığa bu hususta teklif yapmamın hukukî mesnedini bulamıyanlar haklı idiler. Türkiye'de muhatap bir teşkilâtın olmadığından tabiatıyla dileğimin hukukî bir mesnedi de olamazdı. Ve devam ediyor tamim. Görüyorsunuz ki, metotlarını bunlar sanki haklı meşru imiş gibi de yazıyor bize de gönderdi bir suretini. Böyle bir derneğin çalışması.

Şimdi arkadaşlarım, bu örnekler, belirttiğimiz örnekler ve Bakanın beyanı bugün uygulanmakta olan özel plânın ve amacının çok açık şekilde belli ettiği bir Milliyetçi Öğretmen Derneğinin politik yönünü ortaya koyuyor. Tekrar ediyoruz, Sayın Bakanın bütün bunları bilecek bu politikayı izlediğine inanmıyoruz. Onun için uyarılması yönünden yararlı olacağımıza inanıyoruz. Arkadaşlarım, toplumsal ruhbilimin, sosyal psikolojisinin bir verisi ışığında bu tutumun tehlikelerine değinmek isteriz. Hiçbir iktidar, ya da Hükümet Üyesi, hatta kütle ile kimse ile uğraşan kimse aşırılıklara kendi amaçlarına hizmet etseler bile destek olamaz. Bu gerçeği kavrayamıyan kimseler bâzen şu aşırılığa ve bâzen de diğer bir aşırılığa destek olur ve aşırılıklar birbirini doğrutar ve yaşatır. Toplumsal kuralına göre yeni aşırılıklar türetir, bunlara dayanırsa böyle aşırılıkları desteklediğiniz zaman sonuç memleket aşırılıkların çarpıştığı bir alan bir anarşik ortama sürüklenir. Burada enternasyonel komünizm kurmaylarının nurculuğu niçin desteklediklerini belirttiğimiz zaman bu tehlikeye değinmiştik. Onun içindir ki, hiçbir sorumlu kimse böyle aşırılıklara dayalı bir destek yapmaz.

Şimdi yurt yüzeyinde olagelen «Devrim aleyhtarı ve öğretmen zulmu deyimlerimize gerekçe olan» çünkü bu deyimlerimiz yadırgandı, sert bulundu. Bu deyimlerimize gerekçe olan olaylarla bunlarla Bakanlığın ve Hükümet çevrelerinin ilgisine ilişkin bazı örnekler sunacağız. Göreceksiniz ki, bu deyimler haksız kullanılmadı. Her şeyden önce şunu belirtmek isteriz ki; öğrencisine ahlâksızlık etmiş, rejim

aleyhtarlığı yapmış, ulusal bütünlüğümüzü bölmek istemiş, dinsel inanç ve ulusal duyguları kötüye kullanmış üst kademelerin yasa içi emirlerini yapmamış ve bu durumları gerekli incelemelerle ve yetkili organlarca meydana çıkarılmış öğretmenlerin savunucusu değiliz. Bunların hak ettikleri cezaları yetkili organlarca almaları toplumumuzun yararına değildir. Belirteceğimiz örneklerle, biz tamamen bu çerçevede dışında, yürürlükteki Anayasamız ve Devletimizin kuruluş felsefesine aykırı gördüğümüz eylem ve işlemleri yapıyoruz.

Sonra bu gibi işlemlere uğrayanların sayıyı arasındaki kıyaslama hiçbir anlam taşımaz. Falan ay 100 kişi tâyin olmuş, bu ay 75 kişi tâyin olmuş; o halde önemi yoktur. Tâyinde işlemdeki nitelik önemlidir. Bir adam çıkar derse ki, Varto'da 10 bin kişi ölmüş, ben de beş kişi öldürdüm. Cezam yoktur. Olur mu böyle şey? Böyle bir mantık olmaz. Olayların niteliği önemlidir, niçin tâyin olmuş? Niçin Bakanlık emrine alınmış.

Sumacağımız örnekler bu inancımızı ve bu sözlerimizi doğrulayacaktır :

a) 27 Mayıs Anayasa ve Hürriyet Bayramı için Kırkağaç ilçesinde, düzenlenen törendeki görevlerinden ötürü üç öğretmen (dinletilmemiş bir bant bahane edilerek) sürülmüştür.. Belgesi orada..

b) Trabzon'da kurulan Milliyetçi Öğretmenler Birliği yöneticileri bakın kimlerdir. Tâyine bakan ilk öğretim müdürü, yardımcısı, teftiş kurulu başkanı, ilk öğretim müfettişi, nakil - tâyin kurulu üyesi, ilk okul müdürü ve yardımcılarıdır. Bir dernek hasımlığını ilân ettiği büyük çoğunluk diğer dernek üyelerinin bütün işlemlerini kontrol edecek duruma getiriliyor. Bunların yönetimindeki diğer öğretmenlerin durumunu takdirinize bırakıyoruz..

c) Anamur'un Kaşışlen köyünde, bir Atatürk gecesi düzenleniyor. Atatürk'ün değişik tarihlerde ve çeşitli konulardaki sözlerinden derlenerek bir dergide yayınlanan «Yaşayan Atatürk» başlıklı yazıyı toplantıda köylülere okutmak istediğinden ötürü, İçel valisi 7 öğretmene işten el çektiriyor. Müthiş bir suç, inanılmaz bir olay ama, olmuş. Yapan da validir. İnsanın aklı duruyor. Acaba bu

olay Atatürk'ün denize döktüklerinin memleketinde mi olmuş? Hayır Türkiye'de olmuş.

d) Adana'da Türk kadınlara satılan Amerikalıların protesto eden İsa Sarıarslan adlı öğretmen, Amerikalıların protesto için yapılan gösteriye katıldığından tutuklanmış ve sonra da Bakanlık emrine alınmıştır. Bakanlık tutuklayan makamların yapacağı işlemi bekleme sabrını göstermeden harekete geçmiş «Türk ırz ve namusuna saldıranları protesto cinayetimin» işliyen Türk öğretmenine hemen çullandırmıştır.. Bekleyin az.

e) Her öğrenci, bir öğrenci dayak yediğini söylüyor, öğretmenden. 4 günlük rapor alıyor, öğretmen de o öğrenciden dayak yediğini söylüyor, öğretmen de 10 günlük rapor alıyor. Bakanlık daha fazla dayak yediği için olacak ki, öğretmeni Bakanlık emrine almıştır, Karaman'da. Daha fazla dayak yemiyeydi. Bir Bakanlık bir öğretmen - Öğrenci kavgası ortaya çıktığı zaman hareketi nasıl olmalı takdirlerinize sunarım. Dayak yiyen öğrenci dört gün rapor almış, öğretmen 10 gün almış. Hemen öğretmeni Bakanlık emrine almış. (Sağdan, müdahaleler.)

BAŞKA — Lütfen müdahale etmeyin, siz de cevap vermeyin.

AHMET YILDIZ (Devamla) —

f) Sürmene'de, kendi ilçemde; «27 Mayıs Anayas Bayramında konuşan öğretmen ve ortaokul müdürüne A. P. li Parlâmento üyelerinin kullandığı sözleri ben kullanmaktan utanıyorum. Yalnız lisede öğretmenlerin bana söylediklerinden yüzüm kızardı. Liseyi ziyaret ettim. Karşılaştıkları işlem, partizanların korkutmaları, gece silâh atmaları bir milletvekilinin 27 Mayısı yermesi, kahvede diğer bir milletvekilinin öğretmen tâyini işlerini partizanları ile konuşması ve daha neler... Birkaç gün sonra Ankara'ya döndüm, müdürü Ankara'da gördüm. «Hayrola» dedim. «sürüldüm» dedi. Efendim bütün bunları genel görüşme yaptığımız zaman getireceğiz.

g) Son Horasan olayı bunların isimleri yayımlandı arzu ederseniz son Horasan olayı; yeni bir Kubilây örneğine tanık olmamayı camide namaz kılan öğretmenin yalvarması ve tanık olduğu saldırıya karşı

«hocam elini öperim hepimizi suçlamayın» demesi sağlamıştır. Adam mamaz kılıyor orada hoca bildiği şeyleri söylüyor, öğretmen kalkıyor, elini öperim, ayağını öperim, ne diyorsa öperim lâfı var, hep bizi suçlamayın, diyor. Bununla övünüyor. Yoksa deseydi ki, haksızsın. Mutlaka bir Kubilây olayı olacaktı. Sonu da devam ediyor zaten sonra antalacağım bunu.

h) Amas'yadaki dört öğretmen hikâyesi ve aleyhindeki ahlâksız tertibin fiyaskosunu biliyorsunuz.. Lise müdürü ve üç öğretmen aleyhindeki tertibe, mal bulmuş mığribi gibi sarırılıp, öğretmenlere işten el çektirenler acaba bugün meydana çıktıktan sonra mahcupluk duyuyorlar mı? Burada bir düzeltme yapıldığını duydum.

i) Denizli'de «başka partiye taraftar olanları vururum» dikkat buyurun kendisi başka partiye taraftar olanları vururum diyecek kadar kronik partizan bir millî eğitim müdürünün de önyak olması ile ve hiçbir soruşturmada kovuşturma yapılmadan ders yılı ortasında sebepsiz olarak başka yerlere sürülen yedi öğretmen. Toptan şöyle bir iki sürmüyorum.

j) Kayseri'de Milliyetçi Öğretmenler Derneğinin belediyeden, özel idareden, partiden ve vali tarafından her biri onbin liramın üstünde yardım alıyor. Sayın Özgüneş kürsüye getirdi bir olayı, Kayseri'ye ilişkin, bakın olaya; ilginç sonucu da hâlâ çıkmıyor. Yeni İstanbul, Dünya, Son Hâvadis gazetelerinin ortaokula getirildiğini bir gazete yazıyor. Bu gazetede bu öğretmen, bu müdür yazı yazıyormuş, Anadolu gazetesi, bunun üzerine Millî Eğitim Müdürü bir gizli soru gönderiyor, sanki adam gazetenin yazı işleri müdürü, sonra onun görevini, Millî Eğitim Müdürü bunu yapar mı? Bunun sonucu 28 yıllık öğretmenin alışmadığı bir suçlanma ile karşılaşılıyor ve Osmaniye'ye sürgün ediliyor. Halkevinin ve öğretmenlerin başkan yaptıkları, halkın yüzlerce telgrafla kalmasını istediği ve öğrencilerin üstün bağlılık gösterdiği müdür, bu muameleden sonra çekiliyor. Yapanlar kim bakın? Birisi Millî Eğitim Müdürü. Millî Eğitim Müdürü Denizli adayı imiş daha evvel A. P. sinin.. Aday olur, her türlü görevi görebilir. Vali tarafsız olması gerekirken il genel meclis encü-

men seçiminde kendisi parti adına oy kullandığını söylüyor. Sonra Bakanlık, bunlar birleşir efendim, şüpheleniyorum, niye bunlar birleşti de bu adama bu muamele yapıldı. Yoksa bir adam adaylığını kor, kaybeder gider, Bakanlığa oturur. Siz de şüphe etmez misiniz? Bu işi yapanlar böyle olunca? Sayın Bakanın üstü örtülü, bu kürsüde ben de dinledim, suçlamalarına karşı en kesin ve iddialı şekilde yazı yazılıyor, ne varsa söylesin böyle bir şey yok, şimdiye kadar çıkmıyor. İşte Kayseri'den iki olay.

Keçiborlu'dan; bir öğretmen toprak reformunu anlatıyor. Petrol ve madenlerin millileştirilmesini halka anlatıyormuş. Bu suçundan dolayı Millî Eğitim Müdürü Saveliğe veriyor bunu. Şimdi şüphelenmiyelim arkadaşlarım. Fakat Millî Eğitim Müdürü de Başbakanın çok yakını, bacanağı. Sonra orada kovuşturamazlık kararı alıyor, böyle bir şey olmuyor, tekrar mahkemeye veriliyor. Sonra aynı yerde A. P. Başkanı Seyfullah Uğurlu Müdürün odasında öğretmeni dövmek istiyor, ayrılıyor, hemen biraz sonra öğretmen Urfa'nın Akçakale kazasına gidiyor.

k) Şu kitabı okudu, şu gazeteyi okudu ya da okuyun dedi, 27 Mayısı övdü, Anayasayı anlattı gibi suçlarla başından maceralar geçenlerin sayısı artık yüzleri aştığı için hepsini sayarak vaktinizi almak istemeyiz. Sayfalar dolu fakat Sayın Bakanın, birkaç yüz kızartıcı suçu işliyen bizim de yediğimiz suçları işliyen öğretmenleri söz konusu ederek; bütün kütleye de yakıştırmaktan çekinmediği bir tutumun ötesinde çok önemli nedenlere dayanan bir öğretmen kırımını olayı karşısında olduğumuzu da gizlemesine fırsat vermememiz gerektiği inancındayız. Öğretmenlerin namusunu, şeref ve haysiyetini koruyacak makamın bazı kirli suçları kütleye bulayan sözlerini doğrusu yadırgadık. Bir kez daha tekrarlanmıyacağı umundayız. Sayın arkadaşlar, üzülen söylemek zorundayız ki; Batı Trakya'ya gönderdiğimiz Atatürk'çü devrimi Türk öğretmenlere yapılan işlemler benzer metotlarla Türkiye'de birçok yerlerde yapılmaktadır. Daha örneklerini vereceğim. Bundan üzülmeyecek bir tek Senato üyesi bulunamaz. Bu olayların, biraz da partilikle ilgili yönüne değineceğiz.

a) Siyasal partilerin temsilci bulundukları Millî Eğitim disiplin kurulları, bilirkşi ra-

porları bile istemeden, ceza kesme makinaları haline gelişlerinde iktidar partisinin bölgedeki temsilcileri baş rol oynamaktadır. Böyle olmasa idi, vali katına çıkmış insanlar, hiçbir suretle, bu ölçüde kıraldan fazla kıralcı olmazlardı. Ama bütün bunlara rağmen Türk toplumu bu tip yöneticileri tanımalıdır. Her şeye rağmen bu ölçüde hareket eden yöneticileri tanıtmak da görevimizdir.

b) Çarşamba'da parti militanları ile işbirliği halinde bulunan Milliyetçi Öğretmenler Derneği mensupları, yönetici makamların da yardımı ile, giriştikleri marifetler günlerce kamu oyuna, yansıtıldı durdu, okuduğunuzu sanırım. Fakat hiçbir ilgi gösterilmedi.

c) Milliyetçi dernek başkanının Balıkesir'deki dernek başkanına ve Samsun'daki dernekten genel merkeze yazılan yazıları gördünüz. Bakanlığın kendi emirlerinde olduğunu onların da buna karşılık, Bakan ve Hükümeti destekliyeceklerine ilişkin sözleşme anlamındaki bağlantılarını belgeleştirdiler. Genelgelerle yayınlıyorlar. Bu derneğin yayınladığı broşürden vereceğim örnekler politika tablosunu daha da artıracak, memleketimizde sayfa 28 de bazı müesseselere muhtariyet tanımmasının kötüye kullanılmasını ileri sürüldüğü zaman elbette iki, ilk akla gelenler TRT ile üniversite olacaktır. Üniversite ve TRT nin aleyhindedir, onun muhtariyetinin kaldırılması gerekir diyor, dernek başkanı... seçimlerin sonucunu gördünüz diyor, bizim çalışmalarımız onu bırakıyorum, şunu okutuyorum; bu da bir genelgedir, ne diyor başkan; bunu bir A. P. li, bir C. H. P. veya bir Y. T. P. li yazabilir. Sayın İnönü yakayı ele vermiş maksat ve programını âdeta açıklamıştır. Partisini Atatürk prensiplerinden ve anavası olan milliyetçilikten ayırarak zorla sola gitmiş, buna mâni olmak isteyen en kıymetli senatör ve milletvekillerini sağcı diye bir tarafa bırakarak maceracı sayılacak tecrübesiz bir grup vasıtasıyla ortamın solunu halka sevdirmeye çalışırken mahalle ve köylere kadar yayılmış meslektaşlarımızdan elbette yararlanacaktır. Ne var, işi bunun bir partinin içindeki bölünme sağlamış, solmuş. Görüyorsunuz derneği. Derneği anlatmak için bunları aldım. Yoksa bunları bir vatandaş yazabilir, bir makale yazılabilir, bir partili söyleyebilir. Bunlara söyleyecek bir şey yok.

d) Trabzon'da, Millî Eğitim Müdürünün odasında Trabzonlular bunu çok iyi biliyor. A. P. li il temsilcisi, tâyinlerin son vizesini yapmak üzere oturduğunu görünce utandım. Bu nasıl iştir dedim, niye oturuyor burada tâyinler yapılırken. Çaresizlikten başka bir karşılık göremedim. Bu şekilde, tâyinleri açıktan kontrol eden partili partizanların maceraları vatan cephesinin yeni bir şeklini doğuruyor, bunu hepimiz görüyoruz. Son Horasan olayına bakın devam ediyorum arkasından Horasan olayında hoca ile öğretmen arasındaki tartışmadan sonra, ilçede Hükümeti basmaya gelen Parti İkinci Başkanı Koko Rıza ve arkadaşları, bu cesareti nereden aldılar, Hükümeti basıyorlar. Bu çeteci sergelledere Hükümetçe ne yapılmıştır? Hiçbir şey.

Buna seyirci kalmırsa Hükümet işleri neye varır? İşte olayın ciddî tarafı.

Sayın arkadaşlar; sözü uzatmadan açıkça belirtmek isteriz ki, tank olduğumuz öğretmen kırımı ve zulmünü yönetenler, iktidar partisinin, bilerek plânlı şekilde değildir ama iktidar partisinin, eminiz ki, en üst kademesinden bölgesel militanlarına kadar, bütün kademeleri ile işbirliği halinde görülmektedirler. Bu öğretmen düşmanlığı kampanyasının örgütlü aracı da, teşkilâth aracı da bir siyasal kuruluş olduğu kendi mektup, broşür ve beyanları ile açıklıyan, açıkça bunu söyleyen bir öğretmenler derneğidir.

Adına milliyetçi niteliğini yakıştıran bu derneğin de bilmemiz gerekir içyüzünü ve meşrebini açığa vuracak birkaç örnek verelim ki, tehlikenin ölçüsünü anlıyalım.

a) Genel Başkanı kitapları ile kırtasiyeleri için en iyi pazarı bulmuş Millî Eğitim Bakanlığı,

b) Derneğin bir üyesi olan kültür sayın müsteşarının, yazar öğretmenler üzerinde bunları hep söylüyoruz ki, Sayın Bakan ve ilgililer cevap versin, yazar öğretmenler üzerinde yarattığı korkutma ve sindirme havası, Atatürk düşmanı ve 27 Mayıs'a karşı olan çevreler tarafından yayımlanan kitapları ve dernek başkanının beş liralık kitaplarını, fiyat yerinde değişiklik yaparak, 10 liraya Millî Eğitim Bakanlığına aldirtan mekanizmayı bilmiyoruz. Sonuc

görüyoruz, bir başarı içinde görüyoruz, Müsteşarlık; dernek genel başkanını kırtasiye evinin de desteklenmesi unutulmaz bir defa.

c) Malatya'da ilkokul öğretmenleri ve partililerle bir sayın senatör, A. P. li senatörün anlaşmalarını, okuduğunuz, gazetelerde çıktı. Fakat uzun olduğu için hepsini söylemiyorum. Eğer genel görüşme olursa bütün bunları belgeleri ile arz ederim.

d) Nevşehir'de öğretmen Muzaffer Parmaksız imzası ile, genel başkana yazılan bir mektupta: «Bugün il millî eğitimlerinde, ne diyor bakın, sorumluluk makamında bulunan mevki sahiplerinin % 80 ini ya komünist ya da ortanın solu zihniyetinde bulunan tonguç çocukları, Hasan Âli'nin torunlarıdır. Ne yapalım bunları eğer enstitüsü mezunu iseler, bütün kadrosu ile hâlâ işbaşında bulunan C. H. P. nin bunu bir parti söyleyebilir, C. H. P. nin ayak oyununa gelinmesin» diyor bu dernek, yani, bütün kadroya yaptığı müthiş suçlamadan başka normal bir partilinin...

BAŞKAN — Sayın Yıldız bir dakikanızı rica ederim. Şimdi efendim bu tavrınız okunduğu zaman usulüne uygundur şeklinde Başkanlık tarafından bir ifadede bulunuldu, bu zapta geçti. Biliyorsunuz ki, Tüzüğümüzün 127 ve 128 nci maddelerine göre genel görüşme tavrılarında bir şeklen bir de muhteva itibariyle iki esas aranmaktadır. Şekli esas beş âzamanın imzası, muhteva bakımından aranan esas ise bir başbakanın veya bakanlardan birinin politikası ile ilgili belli bir konu üzerinde olması lâzım. Belli bir konu. Bu itibarla her ne kadar tavrınızın son cümlesi Millî Eğitim Politikası ile ilgilidir, genel görüşme talebinde bulunulmakta ise de bu talep tüzüğümüze uymamaktadır. Ve fakat daha yukarı kısımlarda öğretmenlere yapılan baskılardan bahsedildiği için tavrınızın istihdaf ettiği mânânın öğretmenlere baskı yapılması belirli mevzu idi. Binaenaleyh bugün bu tavrınızı izah sadedinde yaptığımız konuşmalarda daha başka mevzuları da takriri ithal etmekteyiz. Bu bakımdan tavrınızın tüzüğü dışına çıkmakta siz öğretmenlere yapılan baskı mevzuunda lütfen izahatınızı genişletiniz.

MİLLÎ BİRLİK GRUPU ADINA AHMET YILDIZ (Devamla) — Sayın Başkan teşekkür ederim. Ben de onu anlatırken diyorum ki, iddia ediyorum ki, bu baskı büyük ölçüde bir der-

nek kanalı ile de yapılıyor. Sadece bunun için dedim ki, zaten derneğin mektubunun sonuna bakın, başka partiye de selâm atıyor, A. P. sine selâm atıyor, Bakanlığın dedim hattâ sınırını aşmıştır. Bu, bunun için Bakanlığın politikası bunların yol saptırıcı etkileri altında bozuluyor. Bütün bunları söylemek zorunda olduğum için bağışlamamızı rica ederim. Çünkü bu sözün böylece kısa geçilmesi mümkün değil. Kullanılan adların arkasında yapılıyor bu işler. Her türlü millî duyguları bütün arkadaşlarla benimseriz. Elbette milliyetçiyiz, milliyetçiliğin anlamı vardır. Bu memleketin kaderi ile, servetleri ile, devrimleriyle, Devlet yapısı ile duygularımızı geleceğin kaderine yönelen bir heyecan içinde yaşattıkça milliyetçiliğimiz vardır, bu adımızı kullananlara elbette politikalarını bu şekilde ortaya koymak ve Bakanlığı da içine girdiği çıkmazdan çıkarmaya yardım etmek görevimizdir. Çünkü Türk tarihinde bu adlar ile kurulan birçok dernekler milliyetçi, mukaddesatçı adları ile kurulan birçok dernekler birçok dürüst insanları saflarına alır, adları ile kandırır, fakat bunların daima yönetici kadrosu bizim tarihte hiç de iyi isim almamıştır. Bunu Millî Eğitim Bakanlığı bilmezse bu etkiden kurtulamaz.

Hatırlatmak isteriz; böyle birçok dürüst insanların saygı duyacağı kavramların arkasında 31 martçıları gördük, ittihat islâmelarını, Cihat inancılarını gördük, kuvvayı inzibatiyecileri gördük, Turaneları, Nurcuları gördük, Süleymanlıları görüyoruz, ikinci Kuvvayı Milliyecileri görüyoruz, Atatürk'ü bolşevik, kâfir diye tanıtanları görüyoruz, bu güzel isimlerin altında bunların oyunlarına giriş te yakinen gerçek yurtseverleri işitiyoruz. Enver Paşanın Cemal Paşa ile son buluşmasını hatırlarız, sonra Nurcuların kandırdığı astsubay ve etrafındaki yayınlarını okuduk, bütün bunları bilmemiz gerekir ki, Millî Eğitim Bakanlığı bu kutsal kavramların arkasında oynanan oyunlara gelmesin, bunların elebaşlarından zengin olmıyanları da olmamıştır. Karşılarındakilerden zengin olan olmamıştır. İşte görülüyor ki, aradaki amaç başkadır. Bu yüce kavram tüccarların arkasında çok iyi hazırlanmış akıl hocaları da bulunur. Kandırdıklarına çok sempatik gelecek deyimleri de icadetmekte üstün derecede beceriklidirler. Bunlar hep kullanılmıştır. Ma-

reşal Ali Beyi, Âlem Beyi, Ali Bey diyen Kulap Paşayı Galip Paşa diye yutturan lâtin harflerine lâdin diyen bütün bu lâfları biliyoruz. Bu tip dernekleri kuranlar, oraya girenler samimî, dürüst, dindar ve Türkçülerin bilmedikleri için duygularını sömüren insanların oyununa gelinmesin. Bakanlık bu oyun içindedir diyoruz. 75 bin öğretmeni temsil eden federasyona karşı kurulan ve adına milliyetçilik yakıştıran bu bin küsur üyeli öğrendiğime göre 1 334 örgütün nevi ve amaçları açığa çıkmıştır. Elbette federasyoncuların da kusurları vardır, olabilir, içinde yadırgadığımız olabilir. Fakat mesele dernek olarak nasıl çalışıyor, bunu bilelim ki, bu dernekten Bakanlığı kurtaralım. Hiçbir diğer öğretmen örgütünde bu örgütte bulunanların özel çıkarlarına alet ettikleri, belirttiğimiz gibi kırtasiyeleri Bakanlığa sattırdıkları, körpe dimağları düzmece rapor imza ettirdiklerini gördünüz. Partililerle birlikte Hükümet konağı bastıkları dernek toplantılarına saldırdıkları, ya da yabancı çıkarlarını savduklarına ilişkin bir şey gösterilemez, öğretmenler arasında bu yeni çıkmıştır. Bu dernek yapıyor bunları. Bunların her aydın gibi öğretmenlerin politik eğilimleri olabilir. Bir parti ile ilişki kurmadıktan sonra görüşlerini kanun içinde yasa içinde savunabilir.

Şu duruma bakın, söyledik, 75 bin öğretmen birinde 35 - 36 bin öğretmen bir sendikada 1 400 den az öğretmen diğer birinde. Bu % 98 in dışında kalan % 2, % 98 in kaderini etkilerse olumsuz sonuçlar çıkacak.

Milliyetçi derneğin yöneticilerinin giriştiği tipten yüz kızartıcı olayları ortaya koymak durumundayız.

Arkadaşlarım, bir noktaya da dokunmalıyız; çünkü Bakanlık sanıyoruz ki, bu noktada yanlış politikadadır. Bir politika vardır ki, bu saydığımız kurum ve kişiler bunun dışında kalmak zorundadırlar. Bunun dışında kalmıyanları değil suçlamak, lânetlemek gerekir. Bu partilerarası politikadır. Partilerarası politikaya bunlar girmemelidirler.

Ama bir politika vardır ki, bunda tarafsız olunmaz bunda hepimiz bitarafız. Bu Cumhuriyetimize niteliğini veren Devletimizin temel ilkelerine, Anayasa felsefesine Anayasanın amaçlarına yönelen tutumu ulusal haysiyeti, onuru koruyan yönde tarafsız olunamaz.

Bunda tarafsız demek vataşsız demektir. Bu konuyu her aydın anlatmak zorundadır. Bugün birisi çıkar Türkiye'de derse ki ben Atatürkçülüğe tarafsızım veya onun yenilen doğuşu olan 27 Mayıs'a karşı tarafsızım, Devlet düzeninde yeri yoktur. Böyle bir kimsenin, karşısındayım derse düşmandır topluma, milletin değildir, sevse de sevmese de bunda tarafsız yok hepimiz bir taraf olacağız. İşte onun için bu konuya dokunuyoruz ki, nerede öğretmen tarafsız olmalı, nerede tarafsız olmamalı, partilerarası çatışmada tarafsız, Devlet politikasında tarafsız öğretmen olur mu? Onun için biz de söylüyoruz burada, hattâ Sayın Başbakan bile bizim tarafsızlığımızı yanlış yorumladığı için bunun üzerinde durmak zorunda kaldık. Biz de tarafsız iki parti arasında. Konularda tarafsız olabilir miyiz? 27 Mayıs tarafsız olabilir miyiz? Anayasa Felsefesine tarafsız olabilir miyiz? Şu öğretmen kurumuna tarafsız olabilir miyiz? İşte tarafsız olunacak yer var, olunmayacak yer var. Öğretmenler de bu konularda, bu olaylarda tarafsız olamazlar. Ama böyle bir tarafsızlık suçuna bize getirmesin Devletin felsefesine, temel konularına tarafsız olmak.

Devletimizin temel felsefesini, niteliğini, Anayasanın amaçlarını ve gerçekleştirmek istediği toplumsal düzeni halka anlatarak, bilgilendirmiş bir benimseyiş sağlamak her aydın ve tüm yurtseverin ödevidir. Bunda Türkiye'nin geleceğini yaratmakla görevli olan öğretmen öncülük yapma durumundadır. Millî Eğitim konularını, milletin ve yurdun anasorunlarına uyumlu şekilde öğretmen görevi iken, hattâ resmî programda, müfredat programında emredilmiş iken bunu anlatan Anayasanın dayandığı temel ilke ve amaçlarını anlatan öğretmen kovuşturmayla uğrarsa aklın alabileceği iş olmaz bu. Adı millî olan bir Bakanlık millileştirmeden söz edenin yakasına yapışamaz. Anayasamızın 29 ncu maddesidir bu.

BAŞKAN — Sayın Yıldız, tavrınızı izah sadedinde söz almış bulunuyorsunuz. Halbuki esasa giniyorsunuz. İstihdam edenim tavrın lehinde izahı sadedinde konuşun.

AHMET YILDIZ (Devamla) — Efendim başında arz ettim, Sayın Başkan.

BAŞKAN — Eftağfurullah efendim.

AHMET YILDIZ (Devamla) — Evvelâ ihtivasını kapsamını açıklayacağım, bu genel görüşme kabul edilirse dahi arkadaşların bu konuları bilmesi için, Sayın Bakanlığın da bunu bilmesi için ayrıntılarına dokunmak isterim. Eğer bilseydim başından genel kurul bunu kabul edecek 10 dakıkada bu konuşmayı bitirirdim. Fakat yine de inanıyoruz ki, bunun üzerinde biraz durulması gerekir. Pek fazla kalmadı, ama edeceği söz beni biraz heveslendirdi. Onun için... (Gülüşmeler.)

BAŞKAN — Lütfen müdahale etmeyin efendim..

AHMET YILDIZ (Devamla) — İşte bunun için diyoruz ki, böyle konuşulursa, Bakanlık bu konularda allerjik davranırsa nasıl bir gençlik yetiştiriliyor, nasıl bir Millî Eğitim oluyor diye kaygıya düşüyoruz. Hükümetimizin bu belirttiğimiz ve çok sakıncalı gördüğümüz tutumuna karşı sessiz ve hareketsiz kalmıyacağı umulduyuz. Sayın arkadaşlarımızın buyurduğu gibi inşaallah bu önerge kabul edilir, diğer bilenler de bizim hizmetimize katılmış olurlar. Örneklerini verdiğimiz şekilde bir tutumun düzeltilmesi için elbette bir genel görüşmenin gerekli olduğunu arkadaşlarımız da kabul ederler sanıyoruz.

Tarafsızlık arz ettiğim kıstasla olur. Bâzi kişi ya da çevrelerin çıkarlarının hatırı için tarafsızlık yapılamaz.

İşte bu amaçla hizmet için öğretmen öğrencilerini uyuracak her aydın çevresini uyuracak bu suretle Anayasamızın felsefesi toplumsal bir benimseyiş kazanacak.

Belittiğimiz genel anlayış ve sunduğumuz çeşitli örneklerle yeter bir kaniya varması gereken Yüce Kurulumuza, Bakanlığın olumsuz tutumunda bir değişiklik ve buna kapılan görevlilerde bir uyarı olması umudu ile, eleştireci bir yöntem içinde bir kaç samimî teklifimizi de sunacağız. Çok iyi biliyorsunuz ki, Türkiye'de, öğretmenler, ordu, gençlik, Devlet kurumları Cumhuriyet kurulduğundan beri daima devrimci gidişin öncüleri olmuş, Milliyetçi Türk evlâtlarının önsafhalarında beraber bulunmuşlar. Devrimci bir gidiş olduğu zaman bunlar

daima mutlu, umutludurlar. Fakat devrimci gidişe karşı bir tutum olduğu zaman bunlar küskündürler. Diğer çevreler harekete geçerler. Halk büyük çoğunluğu ile şimdiye kadar yeter derecede aydınlanmadığı için bu konularda ilgisiz kalmıştır, bundan önceki dönemlerde. Bunları hep görüyoruz Atatürk'ün ilk döneminde öğretmen, subay genç devlet kurumları hevesli bir duraklama gelir, 27 Mayıs gelir yine aynı heves canlanır, sonra bir duraklama olur ve bu sefer toplumu etkileyen politika bunlara yönelir. İşte tarihimiz böyle bir döngü içinde bulunduğu için bugün de kaygımız bu döngüye geliyoruz. İşte bu noktaya geldiğimiz için böyle bir aşamayı çok uğursuz bir aşama saydığımız için üzerinde daha fazla duruyoruz. İşte bugün bakıyoruz ki, Devlet kurumlarına öğretmene ve gençliğe karşı baskıdan unut bekleyenler Devlet gücünü bilerek veya bilmiyerek etkilemektedirler.

Şimdi arkadaşlarım, bu öğretmen, yendiğimiz bu politikada gerekçeleri de size sayayım, biraz hızlı gidiyorum. Bunlardan birincisi; kovuşturmalarda;

1. Anayasa düzeninin savunulması ve anlatılması, bu suç sayılıyor, birçok örnekleriyle.
2. Düşünce ve eylemde halktan yana olan görüşleri savunmak,
3. Atatürk'ün nutkunu okumak ve okutmak,
4. 27 Mayıs'ın nedenleri ve amaçlarını anlatma ve Anayasa bayramında konuşmak.
5. Türkiye'nin tam bağımsızlığı ve ulusal zenginliklerimizden söz etmek,
6. Reformlardan söz etmek,
7. Parti taraftarlığı yapmak,
8. Sosyalizm ve komünizm propogandası yapmak ve bunlar dışında her insan için suç sayılacak âdi suçlar.

Parti taraftarlığı yapanları ve âdi suç işleyenleri bizde yereriz ama buna yetkili organlara karar verilmelidir. Sosyalist ve komünist propogandası yapanların, Anayasamın çizdiği sınırları geçenlerin suçluluklarını biz de kabul ederiz. Ama buna her halde bir partizan veya bir dernek değil yetkili organlar karar vermelidir, Anayasayı geçti mi geçmedi mi diye. Burada bir sakızı da çigniyenlerin, bu sakızı çignememelerini söylemek için söylüyoruz; biz de komünizmin aleyhindeyiz, komünizmi insanlık

dışı sayarız. Ama aynı şekilde toplumu oluşturan bir politikayı da merhametsiz sayarız. O halde komünist nasıl bütün hakları reddediyorsa, topluma oluşturan bir politika da nasıl küçük bir zümrenin hizmetinde ise ikisi de insanlık dışıdır diyoruz. O halde biz yendiğimiz bu sınırları aşmayan insanları cezalandırmaktayız. Bu bölümler dışındaki konulara dayalı konuşmaları, konuşmaları, hareketleri kovuşturma konusu yapmak ise açıktan açığa görevi köfüye seullanmak, hattâ lâik, devrimci, sosyal hukuk devleti kavramına karşı olmak Anayasamıza karşı olmak anlamına gelen ağır bir suçtur. Bu kovuşturmanın ilk altı maddesini yapanlar ağır bir suç işlemiştir. Görüşme isteğimizin bir diğer yönü de bu tip toplum düşmanlarını ortaya çıkarmak ve bu tip toplum düşmanlarının hak ettikleri cezaları kendilerine vermek için gereken makamları uyarmaktır ve inanıyoruz ki bu toplum düşmanlarının en fena, en fazla fenalık yaptıkları da iktidar partisidir. Bu felsefeyi savunma görevinde bulunan iktidar partisinin temelini dinamitler. Yayınları görüyorsunuz aynı şekilde sürüp gitmektedir. Tedbirler Kanunu şurada iki gazeteyi okusan, galiba Hükümet paydos olmuş, dersiniz. Türkiye'de esrarenciler, aleyhine her yerde harekete geçiyor, da bu işte niye harekete geçmiyor, anlaşılır bir şey değildir. İşte bu, geçen defa da arz ettik açıkça iktidar partisinin temeline yönelmiş bir mesruluk dışı harekettir.

Öğretmenlerin verdiği «daba ileri Türkiye» savaşına karşı olanları meydana çıkarmak hepimizin görevidir. Bütün mihneti ve hayat tüketen güçlükleri göze alarak, köyde, kentte ve yurdun her köşesinde, partizanları bazı çakar-çakların en yüz kızartıcı saldırılarına göğüs gerecek, Devletimizin temel felsefesi ve ileri bir Türkiye yaratma ilkesini anlatan bir öğretmene saygı duyacak yerde ona baskıya kalkışan herkesin niyetinden şüphe ediyoruz. Hepimiz de şüphe edelim kendisi için bir şey istemiyen, toplum için istekte bulunan öğretmenlerin bakıyoruz yazılarına, sendikamız yazısı hepimize, sanıyorum gelmiştir. Hele hiç olmazsa Parti başkanlarına, Hükümete gelmiştir. Bize de geldi. Sendikamız Türk toplumunun ve Devletin içinde bulunduğu zor günleri iyi bilmektedir. Bu yüzden öğretmenliğin özâk hakları ile ilgili sorumluları öne almaktan sakınmakta,

daha çok meslek ve memleket sorunları ile meşgul olmaktadır» diyor. Müracaatı böyle işte. Milliyetçilik bu. Buna Komünist damgası vuracaksınız. Öbürü de milliyetçi olacak çıkarlarını önplânda tutanların yediği damgalardan heyecanlanmak her senatörün elbette görevidir.

Konuştığı, yazdığı ve haksızlıklara karşı direndiği için yurt yüzeyine yaygın şekilde yürütülen bir öğretmen kovalamacasına, bir öğretmen avına seyirci kalmayız kalmamalıyız. Bunların, halkın sosyal ve ekonomik gelişimi dışında, tutulmaları mümkün değildir. Adalet Partisi içinde bulunan, görüşmelerini bildiğimiz değerli öğretmen arkadaşlarımızın, eski öğretmenlerin görüşümüze katılacaklarına inanıyoruz. Onun için biraz daha umutlanıyoruz. Hele, şu «milliyetçi ve milliyetsiz» ayrımı ne müthiş bir şeydir. Bir tarafı milliyetçi, öbürü milliyetsiz. Demek ki çocuklarımızı yetiştirenlerin büyük çoğunluğu milliyetsiz. Bu ayrımı yapmaya kimin gönlü razı olur. Halbuki bunların eğer böyle iseler, hepimiz seferber olmalıyız, bunları tembellemeliyiz. Halbuki ben bunların toplantılarında buldum. Konferanslar verdim, buram buram Türklük ve milliyetçilik kokan bir hava içinde kalmış bir insanın hâtırası olarak bunu reddederim. Esasen bazı kandırılan ve belhâli görevlerin etkisi altında kalanlar dışında hiçbir öğretmen bu niteliği taşımaz. Hepsi milliyetçidir. Öğretmen avını merkezden yönetenlerin hareketine tanık olan her sağduyu sahibi bundan isyan ediyor. Görüyorsunuz teröre kurula dağılıyor. Bilmem nedenini, ama D. P. zamanında dahi Başkanlığa devam eden eski rektör çekiliyor, bir şey söylemiyor. 13 yerde çekiliyor. Yazdıkları mektupları Sayın Bakan buradan okursa hepiniz de aydınlamırsınız.

Bakanlıkta bir dil devrimi düşmanlığı vardır, yaygındır üst kademede. Hattâ o düşmanlık bu kürsüye gelmiştir. Arkadaşlarım, Atatürk'ün en büyük kurumlarından olan Dil Kurumunun çıkardığı deyimleri kullananlara kimsenin hücum etmeye hakkı yoktur. Ama öğrenmeyebilir, bir şey söylemem. Bilmiyor olabilir, fakat onu düşmanca bir hedef seçme, dil devrimine karşı olma, bütün devrimlere karşı olma demektir. Bakanlıkta bu vardır.

BAŞKAN — Sayın Yıldız, yine sadet dışı çıkıyorsunuz, efendim. Lütfen tekriri izah edin.

AHMET YILDIZ (Devamla) — Efendim. İnsanlara ışık ve yaşama sevinci aşılayan, bunu kazanma yollarını gösterme çabası içinde çırpınan insanların böylesine belirttiğimiz örneklerine göre ezildiklerine tanık olmak gerçekten üzücüdür.

Atatürk'ün en övücü sözleri ile göğsü kabaran Türk öğretmeni, önderinin ilke ve amaçlarını uğrunda çabalarından ve onun nutkunu okutma isteğinden ötürü cezalandırılacağı ya da yeni bir dönem açılacağı umudu ve heyecanı içinde 27 Mayıs sonrasında ülkücü çabalarının kısa bir süre sonra kovuşturma konusu olacağını akla getirmezdi. Ne idi o zaman istedikleri? Hiçbir şey bir çıkar, bir iddia da yoktu. Toplumun kaderi değişecek diye ondan dolayı bugün suçlu tutuluyorlar, örnekleri çok yaygın. Bu acı sürprizler yalnız öğretmeni değil bütün devrimcileri etkilemiş olmalıdır.

Dışından gelen düşmanlığın içeride yarattığı içten vuran araçlarla giriştiği bölme çabaları çok acı sonuçlar doğuracak niteliktedir. Öğretmenlikte bölünme olmaz. Bütün birliği toplumsal bilinci yerleştirecek, görevliden bölünme olmaz. Milli birlik bilincinin yaratılıp yaşatılmasında baş rolü olan ve hepimize de büyük emeği bulunan öğretmenin bu bölünmesi öğrencileri de etkilemektedir.

Sayın arkadaşlarım, konu arz ettiğimiz gibi bakanlığın çapını aşan, bakanlığın da birçokları bilmeden içine girmiş olduğu olumsuz, talihsiz bir gelişmedir. Öğretmen okulunun, öğretmen topluluğunu, bölünmüş birbirine düşmüş hale sokanların yıkıcılıklarını önlemek istemeyiz, sanıyorum. Kanunsuz, keyfi ve hiçbir inceleme yaptırmadan öğretmeni cezalandıran, kara kışta süren bir zulümün devamına seyirci kalamıyacağımızı umuyoruz. Öğrenciyi öğretmen aleyhine kışkırtan ve kandırılmanın pişmanlığı içinde ağlayan öğrencilerin halinden bile utanmıyan ve mektubunun sonunda «Tanrı Türkü korusun» sloganı ile partiler arası koalisyonculuğu meslek edinenler eliyle bakanlığın sürüklenmekte olduğu uyarımın daha fazla sürdürülmiyeceğine inanıyoruz. Atatürk'ün nutuklarını okutan korumaya görevli olduğumuz Anayasayı anlatan ve çıkardığımız kanuna göre 27 Mayıs Bayramını kutlama gö-

revini yapan öğretmeni politikacının elinden kurtarma zamanı gelmiştir. Atatürkçülük ve devrim aleyhindeki kitapları okullara dağıtan kendi kitap ve kırtasiyelerini satmak için Bakanlık özel bir pazar haline getirenlere dur demek zamanı geldiğine inanıyoruz. Bütün bu inanılmaz olaylar, daha birçokları var, vaktinizi almamak için söylemiyorum. Olaylara karşı bu tablo karşısında bütün uyarmalara karşı alay ederecesine bir umursamazlık içinde bulunan Bakanlığın hesap vermesini istemek görev ve sorumluluğumuzun bir gereğidir.

Bu sorularımıza olumlu cevap veren ve böyle bir gidişi düzeltmek isteyen her senatörün önergemize katılacağına inanıyoruz. Hesap vermeden süreli şekilde kaçınanların kaçınmaktan bir sonuç elde edemedikleri meydandadır. En iyi hesap, en kolay hesap dürüstlüğün hesabıdır. İşte bunun için bu dürüstlük hesabını verdirme ve azından kusurları düzeltme bakımından önergemize iltifat edeceğinizi umuyoruz. Teklif bizden, karar Yüce Kurulumuzdan.

Saygılarımı sunarım. (Soldan ve ortadan alkışlar)

A. P. GRUPU ADINA FETHİ TEVETOĞLU (Samsun) — Sayın Başkan, sayın senatör arkadaşlarım, Sayın Ahmet Yıldız ve yedi arkadaşının Yüce Heyetinizde görüşülmesine başlanan, Millî Eğitimle ilgili genel görüşme açılmasını isteyen önergeleri, üzerinde Adalet Partisi Grubunun mütalâalarını arz etmek için söz almış bulunuyorum. Her şeyden önce şu hususu katıyetle açıklayalım ve tesbit edelim ki: biz, Adalet Partisi mensupları olarak Yüce Senatoda, hangi konuda olursa olsun, Millet ve memleketimizin yararına, hükümetlerin yollarına ve millî dâvalarımıza ışık tutacak müspet maksatlı, yapıcı görüşmelere daima taraftarız. Müspet maksat ve hedef taşıyan her genel görüşme isteğini A. P. Grubu olarak daima büyük bir memnunluk ve şükranla kabul etmeye hazırız. Genel görüşme isteklerinin bizim tasvibetmediğimiz ve kabul edemeyeceğimiz cinsi, hükümetlerin yolunu ıstarak onlara yardımcı olmak yerine bilâkis şifa bulmıyan bir alışkanlıkla, onları çeşitli vesileler ihdas ederek, çeşitli yollardan yıpratmak maksadıyla haksız ve zamansız Senatoya getirilmek istenilmiş, gruplararası iyi münasebetleri de bozarak Par-

lâmento çalışmalarına fayda değil, zarar verebilecek olan polemik vasıtası yapılabilir görüşmelerdir. Şu noktayı bir kere daha belirtmek isteriz ki, her türlü meselelerin görüşülme ve münakaşasına her zaman her yerde hazır olan Adalet Partisi Grubu, yalnız Yüce Senato kürsüsünün polemik yeri yapılmasına ve polemiklerle işgal edilmesine asla taraftar değildir.

Rey çoğunluğumuz vardır, diye Yüce Senatoda yararlılığımıza ve yapıcılığımıza inandığımız hiçbir genel görüşmenin aleyhinde bulunmamışızdır ve bulunacak sakım bir anlayış ve davranışın bizim bünyemizde ve arkadaşlarımızda da mevcudolmadığı ve böyle anlayış ve davranışların bizim saflarımızda itibar göremeyeceklerini ifade ve tescil etmek isteriz.

Yüksek müsaadelerinizle şimdi sayın arkadaşların bu defaki, demin okunan önergeleri üzerinde duralım. Acaba önergenin hedef ve gayesi gerçekten Anayasanın 88 nci ve İçtüzüğü müzün 127 nci maddelerinin çerçevesinde yararlı bir murakabe arzusu mudur, yoksa böyle bir önergeyi vesile ittihaz ederek haksız, yersiz, mesnetsiz ve çoğu bilerek veya bilmiyerek değiştirilmiş, onarıcı değil, yıpratıcı, -yapıcı değil, yıkıcı birtakım görüş ve iddiaları burada eski emsalleri gibi tekrarlamak ve zapta geçirmek suretiyle ancak hepimizin müspet çabaları ile büyük durulma ve iyileşme isteyen fikir ve politika atmosferinin bilâkis ve büsbütün elektrikleşmesine ve bozulmasına sebep ve vesile olmak ve böylece fırsat gözliyenlere bilerek veya bilmiyerek fırsat bahsetmek midir? Bu çeşit zararlı sonuçlara varabilecek bir ortamın hazırlanmasına sayın arkadaşlarımızın bizden çok dikkat ve hassasiyet gösterecekleri, fakat arzu ve rıza göstermeyecekleri şüphesizdir, tabiidir. Üzülerek ifade ve işaret edelim ki, geçen ay, 16 Aralık 1966 günü Millet Meclisinin 15 nci Birleşiminde bir üyenin Doğu'daki şakilere dair bir gazetede çıkan resim ve yazılar dolayısıyla yaptığı bir konuşma nasıl bâzi sayın arkadaşlarca Senatoya bir genel görüşme halinde getirilmek istenmişse, bu defa da Millet Meclisinin 35 nci Birleşiminde T. İ. P. li bir milletvekilinin müzakere ve reddolunan Millî Eğitim ile ilgili bir gensoru önergesi maalesef arkadaşımızın hakikaten bir taraf tuttuğunu burada belirten konuşmasında, üzerinde en küçük bir tenkid dahi yapmadığı, bir siyasi

partinin, siyasi mensuplarının idare ettiği, yönettiği bir meslek teşekkülünün Meclisteki temsilcisi bir siyasi arkadaşı tarafından verilmiş veya verdirilmiş 48 sözlü sorunun aşağı - yukarı 25 tanesi aynı paralelde ve aynı konular, aynı iddia ve isnatları, aynı yersiz ve mesnetsiz iddiaları ileri sürmektedir. Böylece Yüce Senatamızda bunun da bir genel görüşme haline getirilmek istendiği...

BAŞKAN — Bir dakika efendim.

FERİD MELEN (Van) — Efendim lehinde mi konuşuyorlar, aleyhinde mi?

BAŞKAN — Lehinde konuşuyor efendim. Neticeye bakın, lehinde söz istediler her halde lehinde konuşacak.

SUPHİ KARAMAN (Tabii Üye) — Sayın Başkan, ben de zannediyorum ki, yeni bir tüzük vaz'ediyorlar.

FETHİ TEVETOĞLU (Devamla) — Efendim, biz nasıl sabırla dinledikse, lütfen kendileri de dinlesinler.

BAŞKAN — Bir dakika efendim. Bundan evvel konuşan sayın hatibe müteaddit ihtarlarda bulundum, taktir hakkında izahat vermeye üzere buraya teğrif ettiniz, dedim. Fakat sayın hatip meseleyi bütünüyle, esasına da girmek suretiyle izah ettiler. Fakat neticede önermelerinizi de izah etmiş oldu. Şimdi bir hatibe geniş ölçüde imkân sağlar da diğerinin sözünü kesersek her halde hakkaniyete uygun hareket etmiş olmayız. Binaenaleyh, ifadelerinin bir kısmında aleyhte gibi görünürse de neticeyi bağhyacağına göre biraz sabırlı olmamız iktiza ettiği kanaatindeyim. Saygılarımla.

Devam buyurun efendim.

A. P. GRUPU ADINA FETHİ TEVETOĞLU (Devamla) — Teşekkür ederim. Sayın Başkan.

Aynı konu şüphesiz her iki Mecliste de görüşülür, görüşülebilir ve bunu taklitçilik, kopyacılık ve takipçilik addetmek yersizdir. Fakat örneklerinin sık sık ve aynı paralelde zuhuru maalesef bu genel görüşme isteğinin de Millet Meclisindeki faydasız taktik ve çabaların Senatamızdaki faydasız bir tekrarı intiharını uyandırmaktadır. Mahazaa Sayın Yıldız önergesi vesilesiyle, gerçekten söyliyebileceği ne varsa bu kürsüden az evvel söylediğine göre

arzu ve maksatları da yerine gelmiş bulunuyor demektir.

Şimdi önergenin muhtevası üzerindeki görüşlerimizi yüce kürsüden büyük milletimize ifade etmek, hâdiselerin gerçek yüzünü açıklamak, yanlış yorumlara imkân bırakmayacak izahlarda bulunmak fırsatı verildiği için biz bu önergenin lehindeyiz. Bu vesile ile bu fırsatı yaratan arkadaşlarımıza da bu bakımdan müteşekkirimiz.

Evvelâ önergenin konusuna, muhtevasına ait görüşlerimizi arz etmeden, bâzi kelimelerini anlayamadığımız ve yadırgadığımız, - Sayın Yıldız kusura bakmasın - bize göre Ata'cı değil Ataç'cı dili üzerinde duracağız. Peşinen şunu ifade, tesbit ve tescil edelim ki, Adalet Partisi Grubu olarak her çeşit anarşinin ve anarşizmin karşısında bulunduğumuz gibi, büyük milletimizin istek ve ıstırabına tercüman olarak, Türk dilinde yaratılmak istenilen dil anarşisinin de şiddetle karşındayız. Sözlerinin sonunda sayın arkadaşın ifade buyurdıkları gibi, Atatürk'ün kurduğu Dil Kurumunun çıkardığı sözleri beğenmemek veya yermek veya bunlardan Türk ve Türkçe ile ilişkisi bulunmayan uydurmalarının karşısında bulunmak, kendileri de takdir ve tasvibederler ki, Atatürk'e bağlılığın ta kendisidir ve Atatürk'çülüğün en güzel bir örneğidir. Biz Devlet Radyosundan Devlet parasıyla basılan kitaplardan bu büyük milletin olmıyan bir uydurma dille bu millete hitabedilmesine tarafdar değiliz ve buna tahammül edemiyoruz. Kuş dili konuşanlar kendi aralarında ötüşebilirler. Ama bu uydurma kuş dilini bu millete anadili olarak kabul ettirmeye hiç kimsenin hakkı yoktur. Ve hiçbir Türk evlâdını buna, kimse zorlayamaz. Bu meseleye ilim ve akıl yoluyla eğilmenin zamanı çoktan gelmiştir. Bizim millet oluşumuzun, bizim milliyetimizin en mühim mânevi bir uzvu, bir temel bölümü bulunan anadilimizin, hedefi Türk dilini tarihten silip süpürmekten ibaret bir kültür bolşevizmi plân ve programının tatbikatı cümlesinden Türk ve Türkçe olmıyan birtakım uydurma, casus kelimelerle doldurulup bozulmasına, anlaşılmaz bir dil haline, maskaralar dili haline, sokulmasına ve yokedilmesine bizim en millî ve en tabii Türklük ve insanlık hakkımız olarak razı değiliz ve şiddetle karşıyız. (A. P. sıralarından bravo sesleri ve alkışlar)

Türk dilini sadeleştirmek sloganı ile anadilimizi Türkçe olmıyan nesebi gayrisahih kelimelerle doldurarak mâzi ile halin ve istikbalin köprülerini dinamitlemek ve bombalamak, nesiller arasındaki rabitaları koparmak, halkımızı radyo dinlemekten, Devlet tiyatrolarından sanat zevkini de tatmin suretiyle faydalanmaktan menetmek, ana - baba ile evlâdı bile birbirini anıyamaz, birbirinden faydalanamaz hale getirmek, ancak ve yalnız Türk'ün düşmanlarına yaramıştır. Ama bizim millî varlığımız, bizim sanat ve düşünce gücümüzü büyük zaflara uğratmıştır. Millî bütünlüğümüze zararlı çatlaklar, bölünmeler ve süratle onarılması ve bertaraf edilmesi zaruri bir anarşi, bir keşmekeş getirmiştir.

Türk Milletini ilerici gerici diye bölenlere bu vesile ile bir gerçeği hatırlatmak ve işaret etmek istiyoruz. Türk dilinde başlamış, yabancı sözlardan temizlenip sade, saf ve halkımızın anlayabileceği bir Türkçe ile yazmak ve söylemek ve buna ulaşmak hareketi eski ve şerefli bir tarihe sahip bir millî cereyandır ki, son şuurlu hareketini Millî Mecmua, Yeni Mecmua, Türk Yurdu etrafında toplanmış, Türk düşünür ve yazarlarıyla Ziya Gökalp'ler, Ömer Seyfettin'ler, Müftüoğlu Ahmet Hikmet'ler ve Mehmet Emin Yurdakul'larla başlamış ve yaşadığımız yılların akıl ve izan sahibi Türkçecileriyle devam ettirmiştir. Türk dilinde anarşi yaratmaktan büyük fayda umanlar ise ta 1921 de Türkiye'yi komünist yapmak istemiş, Mustafa Suphi ve 14 yoldaşının Trabzon'da öldürülmeleri üzerine millî mücadelemizin başı Mustafa Kemal Paşa ile Millî Mücadele kahramanı arkadaşlarını bolşeviklere - burada vesikaları hazır, görmek isteyen arkadaşlara sunmaya âmadeyim. - Türk Komünist Partisi Merkez Komitesi Harici Bürosu Âzası Ahmet Cevat imzalı hâinane bir raporla jurnal eden Ahmet Cevat Emerler'in Türk diline musallat oldukları günlerden başlamış ve yolunu bir türlü bulamamış Nurullah Ataç'lar ve mukallitleriyle tam bir timarhane kaçınıklığı metodu içinde günümüze kadar devam edegelmiştir.

Atatürk'ün tarihî nutkunu sadeleştireceğiz, Türkçeleştireceğiz, diye, sorumsuz ellerde tahrif ve tahribettirmek ve buna 30 - 40 bin lira gibi büyük meblâğda paralar sarf etmek Atatürkçülük

değil, kelimenin en hafif mânasiyle Atatürk'e saygısızlıktır. Büyük nutkun tümünden yüzlerce feci örnek verebilecek bu tahrif ve tahriften yalnız son iki cümleyi sizlere sunmakla yetineceğiz. Atatürk, hepimizin her Türk vatandaşının rahatlıkla anladığı ve her Türk'ün hafızasında yer etmiş, o kuvvetli ve tesirli Türkçesiyle Büyük Nutkunu söyle tamamlıyor: «Ey Türk istikbalinin evlâdı; İşte bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istikbâl ve Cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.» Şimdi buyurun sokaktaki her vatandaşın anladığı, «asil» kelimesi yerine tek kimsenin anlayacağını ummadığım nesebi gayrisahih «soyeul» kelimesiyle mâna ve mefhumu tahrif ve tahrif edilen yeni şekline: «Ey Türk geleceğinin gençliği, işte bu ortam ve koşullar içinde bile, ödevin Türk bağımsızlığını ve Cumhuriyetini kurtarmaktır. Bunun için gereken güc damarlarındaki soyeul kanda vardır.»

Arkadaşlar, artık Türkçe sloganı arkasında gizli maksatlarla millî değerlerimizi tahrif ve millî varlığımızı tahribe hiç kimsenin hakkı yoktur. Hamlet'in «Horasyo, babamın hayalini görüyorum.» cümlesini «babamın imgesini görüyorum.» diye yalnız tahrif ve tahrif etmek değil, rezil etmenin adı arı dil ve sanat diyenler hangi kovana ve sanata mensupturlar, bunun tesbit, teşhis ve tefriki zaruridir.

Buyurunuz, demin sayın arkadaşlarımızın bahis konusu ettikleri, geçenlerde Millî Eğitim Bakanlığı Tercüme Bürosundan istifa eden üyelerin idaresinde bu fakir milletin paralarıyla çıkarılan Tercüme Dergisinin 73 ve 74 nü sayısındaki uydurma dilin acıklı örneklerini, fâcialarını birlikte görelim. Şu cümleler Nobel armağanı kazanmış zavallı ünlü şair Saint Jhon Pers'eden Tercüme Bürosundakilerin kuş diliyle kuşa çevrilmiş halidir. «Ussal sınırlarını, matematiksel bir kesinliğe dek vardırıan çağdaş bilimin acıklı durumunu düşünüyoruz. Fizikte genel görelilik ilkesini, öbürü fiziksel ölçülerin bile sayı bakımından doğruluğunu her an için sınırlayacak bir kesinlik ve belirsizlik ilkesini ileri süren bir öğretinin varolduğunu görüyoruz. İçinde yaşadığımız yüz yılda bilimde en büyük yenilikler yapan çağdaş evre bilimi başlattıran ve en geniş bireşimler denklem olarak kurup açıklıyan bir kişinin sıkışınca usun yardımına sezgiyi çağırduğunu bilimsel filizlenme için en verimli toprak imgeler ala-

mdır, dediğini duyuyoruz da şiir yolunu mantık yolu kadar yasalı saymak hakkımız olmuyor mu artık?» Devletimizin, kültürümüzü artırmak amacıyla çıkan bir dergisinden aldığım şu cümlelerden başka, bir de beş - on tane kelime zikrederek ne çeşit kelimeler kullandıklarını ve bunların Türkçe ile ne gibi ilgilerinin bulunup, bulunmadığını takdirlerinize sunmak istiyorum. «Yasam, veri, ürkü...» Ülkü değil bu beyler. Geçenlerde burada konuşuldu da arkadaşımızın biri «ülkü» diye bağırdı. Hayır bu ülkü değil, (r) ile ürkü. Ne demekse?... «Özgün, süreç, kusuntu, gizem, belit, betimlemek, görüngüsel, işlev, ulam, betik, yazınsal, ozan Sofokles...» Zavallı Sofokles, «sunak, dinginlik, obartmalı, saptadıkları... v. s.» Evet, bu Devletimizin halka hizmet ve kültürünü geliştirmek amacıyla çıkardığı resmî dergiden alınmış kelimeler. Bir, iki tane de aynı eserden, kelimeleri düzgün ama mâna ve muhtevası bozuk örnekler okuyalım. Bakınız ne diyorlar. Bu eserlerin adını vermiyorum, çünkü vaktiyle ismini verdiğimiz çok pespaye bir eserin bayağı satışına yardım etmiş oldu. Onun için isimlerini vermeden cümleleri okuyorum. İnanmıyan her hangi bir kimsenin çıkacağını zannetmemi, fakat çıkarsa gelir tetkik buyurabilirler. «Cemiyetlerin mükemmel bir hale gelmesi, medeniyetin yerleşmesi, adaletin hâkim olması ancak ihtilâlden ihtilâle geçmekle olur. Din, kısırlaşmış, doğmalışmış eski bir bilimdir. (Sayfa 352) Onun doğuşundan beri varlığı üstünde vurgunculuk yaptığı şu din duygusunun gerçekten asri olan kafalarda yeri yoktur. Hayır, bugünkü akım, münakaşa götürmez bir şekilde tanrısız bir topluma doğru, tamamıyla bilimsel bir kavrama doğru yönelmiştir.»

BAŞKAN — Sayın Tevetoğlu, bunlar Tercüme Bürosunun mu?

FETHİ TEVETOĞLU (Devamla) — Evet, Tercüme Bürosunun tercüme ettiği eserlerden pasajlardır. Yıllardır bu büroya yerleşmiş, milletin milyonlara lirasını sömürmüş ve heder etmiş kimselerin buradan kendi kendilerine istifâ etmeleri, kanaatimizce çok isabetli olmuştur. Yoksa Türk kültürünü, Türk sanatını ve Türk maarifini bu parazit sarmaşıklardan kurtarmak elbette mesullerin yerine getirecekleri bir vazife ve bir zarurettir.

Sayın arkadaşlar, biz bu büyük millî dâvanın, dil meselemizin bir ayrı genel görüşmede

bütün tarafları ve vesikaları ile Yüce Senatamızda yüce millete açıklanmasını ve aydınlığa kavuşturulmasını gönülden arzu ediyoruz. Bugün yalnız şu kadarını ifade edelim ki; biz Türkçüyüz, Türkten yanayız. Ve bu itibarla da Türkçeciyiz, ama Ziya Gökalp'ın açtığı yolda, Atatürk'ün bayraktarlığını ettiği Atatürkçeciyiz. Yoksa Ataç Türkçecisi değiliz.

Şimdi önergenin uslûp ve muhtevasına işaret etmek istiyoruz. (Baskı, saldırı, zulüm, büyük kaygı, türlü amaçlarla öğretmenleri bölmek öğretmenleri birbirine saldırtmak ve devrim düşmanlığını plânlı şekilde camiden okula ve ve bakanlıktan en küçük köye kadar yayıp yürütmek utanç verici tutumdan Türk toplumunun korunması) gibi kelime ve ifadelerle önerge, Eğitim Bakanlığına ve dolayısıyla Adalet Partisi Hükümetine ve arkadaşımızın konuşmasında yer alan ithamları ile de doğrudan doğruya Partimize reva görülen haksız, yersiz böh-tan ve ithamlarla doludur. Sayın Yıldız, her zamanki gibi az evvelki konuşmasıyla de önergedeki bu haksız ve mesnetsiz böh-tan ve ithamları büsbütün artırmış ve taşırıştır. Aflarına sığınarak önergedeki bir noktayı da belirtmeden geçemeyeceğim. Atatürkcülük konusunda son derece hassas olan arkadaşlarımızın, Atatürkcülüğü kimselere bırakmıyanların, ısrarla İkinci Cumhuriyetten bahsetmeleri hakikaten önergeyi dolduran tezatlardan biridir.

Sayın arkadaşlar, 27 Mayıs kardeş kavgasını önlemek ve kardeşliği getirmek amacıyla yapılmıştır. İlk gününde de, Anayasada da bu böyle ifade edilmiştir. Biz öğretmenin yalnız bu ifadenin çerçevesi ve mânası içinde kalmasını istiyoruz. Yoksa sayısı mahdut bazı öğretmenlerin 27 Mayıs'tan önceki veya sonraki kamplar mücadelesini öğretmek suretiyle, aynı sınıf ve sıradaki masum Türk evlâtlarının asil kardeşlik duygularını, kin ve hüsumete çevirmek çabalarına asla rıza gösteremeyiz. Anayasanın sosyal hukuk Devleti anlayışını kendi sapık ideolojisine basamak yapacak, son zamanlarını revaçtaki sosyal kelimesini istismar ederek, çocuğun kafasında ve önünde komünizme çıkan bir yol açmaya çalışacak bir kimse, elbette bizim, elbette Türk evlâtlarını emanet edeceği bir öğretmen olamaz. Bu yola sapmış sayıları gayet mahdut birkaç betbaht kimse varsa, elbette haklarında takibat ve muamele yapılır, yapılmalı-

dır ve yapılacaktır. Devrim kelimesini bâzı sosyalistlerin anladığı mânada, ihtilâl karşılığı olarak alıyor ve anlıyorlarsa biz bunun şiddetle karşındayız. Yok devrimi Atatürk'ün vaz'ettiği prensipler çerçevesinde millileşmek, Batılılaşmak ve medeniyetçilik mânasında anlıyorlarsa, zerre kadar şüpheleri olmasın ki biz bunun en az kendileri kadar savunucularıyız.

Sayın senatörler, cemiyetimiz bugün birtakım fikir anlaşmazlıkları, çatışma ve mücadeleleri içindedir. Bu fikir hareketlerinin keşmekeşlikten kurtarılması, cemiyetimizin temel unsurlarına ve bünyesine zarar vermiyecek seviyeli bir şekilde yürütülmesi zaruridir. Bu fikir mücadelelerini fikirlikten çıkarıp memlekette bir anarşi yaratacak menfi istikametlere sürmek ve zararlı yollarda geliştirmek isteyen her teşebbüse Devletin titizlikle eğilmesi başlıca vazifesidir. Samimiyetle bu vazifeyi yerine getirmek isteyen bir vekil veya bir Hükümet izan ve insaf ehlinece takdir değil takdir edilir. Yıpratılmaz bilâkis desteklenir.

Son zamanlarda, huzuran ve demokratik düzenin memleketimizde yerleşip kökleşmesinden âdeta huzursuzluk duyan bâzı çevreler, sistemli bir şekilde halkımız için çok çekici olan bâzı konuları istismar etmek suretiyle idare ve Devlet otoritesini yıpratmak yolunu tutmuş görünüyorlar. Bu sakım, zihniyet, şimdi de millî varlığımızın en sağlam unsurlarından biri olan muhterem öğretmenler camiasını hedef almış bulunuyor. Şüphesiz bugünkü bir mesele değildir. Öteden beri çeşitli iktidarlar zamanında belli çevrelere daima başvurulmasından fayda umulan bir kötü tatbik olmuştur. Bu zihniyet zaman zaman öğretmenlerin koruyucu melekleri rolüne girerek ellerine geçirdikleri her imkânı şerefli ve değerli öğretmen kütlesini parçalamak, birbirine düşürmek politik ihtiraslarına basamak yapmak isteyenlerin başlıca tutanağı olmuştur. Bizim bu kürsüden altı yıldır savunduğumuz ve istediğimiz şeyi bugün de tekrarlayacak ve elbette gerçekleşmesini iktidarımızın başlıca vazifesi bilerek, bugünkü Hükümetimizden de, Millî Eğitim Bakanımızdan da istiyeceğiz. Okul, sınıf öğretmenlerin meslek teşekkülleri ve bunların toplantı ve kongreleri bir siyasi parti ocağı ve bir siyasi parti kongresi değildirler ve olamazlar. Aktif politikada bulunan mebus ve senatörler, siyasi partilerin değişik kademelerin-

de vazife görmekte olan siyasiler, siyasi ve şahsi çıkarları ve menhur, menfur ideolojileri için bu asil meslekin meslek teşekküllerinde yönetici, başkan, genel başkan olamazlar, olamamalıdır ve olamıyacaktırlar. Üniversitelerle alakaları kalmamış politika maşası birtakım kimselerin, yabancı kaynaklardan, Moskova'dan beslenenlerin, bir sınıfta yıllarca dönenlerin, kimlerle işbirliği halinde oldukları bâzı öğrencilerimizi de nasıl sıkırttıkları ve ne hale getirdikleri son zamanlarda meydana çıkmıştır.

Asil Türk öğretmenini ölçsüz ve hesapsız gerçek dışı birtakım iddialarla kendi Bakan, Bakanlığı ve hattâ Devleti aleyhine ayaklanmaya zorlayan siyaset adamlarının gerçek hüviyet ve gayeleri, zararlı tutum ve davranışları mensuboldukları siyasi teşekkül ve toplulukların vatan ve millet sever mensuplarına da anlaşılmuştur ve aslâ tasvibedilmemektedir. Millî Eğitim camiamızı, asil öğretmenlerimizi bu siyaset çıkarıcısı kimselerin tasallutundan kurtarmak hepimizin bereci ve vazifesidir. Yurdumuz bugün için olsun, millî geleceğimiz için olsun birtakım temel fikir ve değerleri benimsemiş nesiller tarafından korunacak, geliştirilecek ve yükseltilecektir. Çocuklarımızın fert olarak, insanlık münasebetleri bakımından, içtimai ve iktisadi bakımdan kazanmaları zaruri olan bilgi ve vasıflar, millî eğitimimizin amaçları meyanında tedvin edilmiş bulunmaktadır. Öğretmenlerimizin ilk vazifesi, eğitilmeleri için kendilerine tevdi edilmiş çocuklarımızı bu amaçların gerektirdiği bütün vecibeler göz önünde tutulmak suretiyle yetiştirmeleridir. Bu temel hedefleri bölünme kabul etmez bir bütün olarak telâkki etmeye, mecburuz. Bu temel hedefler birbirlerinin tamamlayıcısı, sınırlayıcılarıdır. Bunların sadece birini veya bir kaçını alıp diğerlerini bir kenara itmek bizi hedefe ulaştırmaz. Millî eğitimimizin çok güzel tesbit edilmiş temel hedeflerinin bir bütün olarak aldığı gaye ve neticeden bizi çok uzaklara götürür. Toplumumuzda mevcut birtakım fikir çalkantıları karşısında mutlak bir murazene unsuru olması gereken öğretmenlerimizin okul dışı vazifeleri şüphesiz çocukların içinde büyüdükleri ailelerin durum ve meseleleriyle de ilgilenmeyi icabettirir. Öğretmen sosyal nüfuz ve hülûl kabiliyetine göre ana babaların derterine ortak olabilir ve öğrencinin yaşadığı, geliştiği aile çevresine de büyük faydalar ve yardımlar sağlayabilir. Şüphesiz öğ-

retmenin çevre münasebetlerinde tesirli olması birtakım şartlara bağlıdır. Bunların birincisi davranışlarındaki dikkat ve incelikle topluma yaklaşmak ve karşılıklı saygı ve güven havası içinde çevresini kendine bağlamaktır. Öğretmen hizmet ülkesi ile çevrenin dört yanına açık olmak zorundadır. O çevre halkının bir kısmına karşı muvafık, bir kısmına karşı muhalif olamaz. Öğretmen çevre ile olan münasebetlerinde münakaşa mevzuu olan günlük politika meselelerini taraf tutarak savunan ve empoze etmeye çalışan bir gayret içine giremez. Aksi takdirde onun adı öğretmen değil politikacı olur. Öğretmen bütün çalışmalarında, tutum ve davranışlarında daima tarafsız ve örnek olmak, doğruya, iyiye ve güzele yönelmek zorundadır. Fakat maalesef malûm ve mahdud bâzı politikacılar bâzı sloganlarla öğretmenlerimizin çok mahdud bir kısmını, kendi politik meselelerine bağlamak çabası içindedirler. Bizim asil öğretmenlerimizden beklediğimiz davranışlar, her vatansever vatandaşın bir öğretmeninden beklediği şeylerdir. Biz çeşitli tahriklere rağmen öğretmenlerimizin, 125 000 in içinde çok mahdud cüz'î bir kısmı hariç, büyük çoğunluğu ile samimî olarak politika dışında ve millettten yana bulduklarına katıyetle inanıyoruz. Bu, milletin bütününe yetiştirmekle vazifeli, ulvî bir meslekin mensubu öğretmenin asil duygularından gelen bir zarurettir. Asil, uyanık, vatansever Atatürk milliyetçisi Türk öğretmenlerinin gözlerini renk renk perdelemeye çalışanlar hüsrana uğramaya mahkûmdurlar.

Bugünkü huzursuzlukları da, bu hüküm giyme zamanının gelip çatmasından ötürüdür. Önergede ileri sürülen ve arkadaşımızın, burada sıraladığı, sırası gelince, genel görüşme açılınca elbette tafsilâtı ile ve delilleriyle de cevaplandırılacak olan haksız ve yersiz iddialara göre güya Atatürk'çülüğü savunarak çağdaş medeni bir uyanışın sağlanmasında öncülük eden öğretmenlerimize karşı girişilen baskı ve saldırılar son zamanlarda zulüm haline gelmiş.

Muhterem arkadaşlar, Sayın Yıldız'dan ve bu önergeye imza koyan sayın arkadaşarımdan insafla rica ve istirham ediyorum, bu memlekette Atatürk'e, bu memlekette Anayasaya, bu memlekette bu memleketin yararına olan ideallere ve ilkelere bağlı bir insana, bir öğretmene zulüm yapacak haksız ve yersiz muamele yapacak, hangi

partiden olursa olsun, bir Türk evlâdını nasıl tasavvur buyuruyorlar? Bu yoktur ve olamaz.

Muhterem arkadaşlar, Sayın Yıldız'dan ve bu önergeye imza koyan sayın arkadaşarımdan insafla rica ve istirham ediyorum, bu yoktur ve olamaz. Bu itibarla muhterem arkadaşlarımızdan evvelâ soralım kimmiş bu baskı, saldırı ve zulüm altında kalan Atatürk'çü, medeni uyanışın öncüsü öğretmenler?.. Adları nelermiş?

BAŞKAN — Sayın Tevetoğlu, bu sualleri lütfen sormayın, eğer genel görüşme açılmasına taraftarsanız ve o yolda reyinizi kullanacaksanız bunları ifade edin, genel görüşme açıldığı zaman bunların hepsi söylenecektir.

A. P. GRUPU ADINA FETHİ TEVETOĞLU (Devamla) — Teşekkür ederim Sayın Başkan. Yalnız, arkadaşlarımıza da kolaylık olsun düşüncesiyle bu suallerimi söylemiş oldum, ikazınıza teşekkür ederim. Yalnız arkadaşlarımızın bir noktada yanıldıklarını teşkil ve ifade etmek zaruretini hissetmekteyim. Acaba az sonra rakamlarını da, örneklerini de vereceğim öğretmenler midir? Söyledikleri mühim, millî, vatanî konularda görüşmeler, konuşmalar yaptığı için haksız, zulme ve muameleye uğratılan öğretmenler?..

Muhterem arkadaşlarım, biz 125 000 Türk öğretmenin tümünü Atatürkçü, tümünü milliyetçi, tümünü vatansever olarak kabul ediyoruz. Bunlardan 25 tanesi muamele görmüş, A. P. Hükümetini ve bugünkü Millî Eğitim Bakanı gerçekten Atatürkçü arkadaşımızı, Atatürkçü oldukları için bu 25 kişi muamele gördü, baskı gördü, diye itham etmek bence yersizdir. O zaman 125 000 in tümünün böyle bir cezaya veya muameleye tabi tutulması gerekirdi. Çünkü hepsi Atatürkçüdür. Bu itibarla şu hususu sarahatle hatırlatalım ve belirtelim ki, ne yalnız hâlâ Türk öğretmenlerinin meslek teşekkülü federasyonları başına musallat ve belâ olan siyasilerin üç avukat tutarak savunmalarına çalıştıkları bir iki öğretmen Atatürkçü ve vatanseverdir, né de son derece haklı sebeplerle tüzük ve kanunları hiçe saymalarının gerektirdiği muameleye tabi tutulmuş olanlar sadece Atatürkçü ve vatansever öğretmenlerdir. Bunlar belki de bu iyi vasıflardan yoksun olanlardır. Biz evleviyetle Türk öğretmenlerini Atatürkçü ve vatansever sayıyoruz. Her meslek mensupları arasında bulunabi-

leceği gibi 125 bini aşan büyük irfan ordusu içinde de değil öğretmenlik mesleki ile diğer her hangi bir Devlet memurluğu ile dahi bağdaşmayacak tutum ve davranışlara yıkıcı, bölücü, zararlı ideolojilere sapsın, sayıları son derece mahdut bir kaç kişi mevcutsa bunlar elbette bu âsil kütle arasında muamele ve takibat görecektir olanlardır. Asil Türk öğretmenlerinin büyük çoğunluğu içinde sayıları ve nisbetleri son derece küçük olan bu gibiler hakkında her iktidar zamanında bakanlıkça zaruri görülen tasarrufları yermek, öğretmenlere baskı altında zulmediliyor, öğretmenler huzursuz hale getiriliyor, sürülüyor gibi güdümlerle zaruri Bakanlık tasarruflarını istismara kalkışmak her şeyden önce bu çeşit mahdut öğretmenlerin kötü ve zararlı davranış ve faaliyetlerini âdeta tasvip ve tahrik etmek olur ki, bunun ne kendilerine, ne savunucularına, ne de millet ve memleketimize fayda sağlamıyacağı aşikârdır. Bir kıyaslama yapabilmemiz için şu rakamları hatırlatmak istiyoruz; İkinci İnönü Hükümeti zamanında öğretmen sayısı 97 238 dir. Bakanlık emrine alınanların sayısı 25, nakledilenlerin sayısı 238 dir.

Üçüncü İnönü Hükümeti zamanında öğretmen sayısı 103 317 dir. Bakanlık emrine alınan öğretmen sayısı 40, nakledilenler 174 tür.

Demirel Hükümeti zamanında, 27 . 10 . 1965 ten 23 . 1 . 1967 ye kadar öğretmen sayısı 125 704 Bakanlık emrine alınan öğretmen sayısı 26, nakledilen öğretmen sayısı 305 dir. Bu tablo incelense görülecektir ki, İkinci İnönü Hükümeti zamanında hakkında muamele yapılan öğretmen nisbeti binde 2,44 dür, Demirel Hükümeti zamanında bu nisbet 2,24 dür. Muamele görenlerin nisbeti 2,44 iken ses çıkarmayanların bu nisbet 2,24 e inince huzursuzluk duymalarını, feryat koparmalarını bu nisbet azalması ile izah etmekle mümkün değildir.

Şimdi kimler için ve ne için baskı, huzursuzluk ve zulüm şamatası yaratılmak istendiğini inceliyelim ve Yüce Huzurunuzda bunun bir muhasebesini yapalım. 27 Ekim 1965 ten bu yana nakledilen 305 öğretmenden 94 ü okul idaresi ve arkadaşları ile geçimsizlik çıkarmak ve kavga etmekten, 65 i öğretmen, öğretmen arkadaşları, öğrencileri veya halktan kimselerle ahlâk dışı cinsi münasebetler kurmak veya kurmaya teşebbüs etmekten; 97 si yönetici veya öğretmen

olarak görevinde yetersizlik göstererek fahiş görev kusuru işlemekten; 43 ü politikaya ve aşırı cereyanlara kendini kaptırarak günlük politikayı ve kendi saptığı muzır ideolojisini okula, sınıfa sokmaktan nakledilmişlerdir. Bunlardan başka 6 öğretmen bu çeşit suçlardan birkaçını birden işlediği için nakledilmişlerdir. Meslekten tard değil de, uzaklaştırma değil de, sadece nakledilmişlerdir. Görülüyor ki, 262 sinin nakil sebebi ne günlük politika ile ne de şu veya bu cereyanla uzaktan yakından alâkalı değildir. Siyasi mahiyetteki kusurlu hareketleri dolayısıyla nakledilenlerin sayısı ise 43 tür. Bu 43 öğretmenin naklini vesile ederek 125 bin öğretmenin siyasi baskı ve zulüm altında bulundurulduğu iddiası neyin ifadesidir? Ne mâna taşıyor? Bunun takdiri elbette her akıl ve vicdanda yerini bulacaktır. Meslekine âşık, vatan ve milletine bağlı, örnek ahlâklı, imanlı, idealist öğretmen elbette hepimizin bu cemiyette en çok saydığımız, sevdiğimiz, şahsına büyük minnet ve şükran duyduğumuz bir kimsedir, başta cumuzdur. Fakat öğretmenlik gibi ulvi bir mesleke şahsi suç ve kusurları ile leke süren, imtihanında kendi öğrencisine kopya veren, sahte diploma düzenleyen, öğrencileri kendi meslekdaşı alevhine kıskartan, derslerinde öğretim vazifesini bir yana bırakıp Hükümet ierastını tenkideden, bir siyasi partinin propagandasını yapan, zina suçundan mahkûm olan, kendisine emanet edilen yavruklara sarkıntılık eden, öğrencisinin ırzına geçen, sınıfındaki körpe dimağlara komünizm propagandası yapmak isteyen ve meselâ : «Sovyet rejimi iyidir, ağalar olmayacak, fabrikalar Devletin olacak, herkes orada çalışacak ve zengin olacaktır. Rusya'da aile mefhumu, yükseltilik yoktur, gönül ne isterse o olur. Benim kararımı da tavlayabilerseniz tavlayın» diyen ahlâk yoksunu tesadüfen bu temiz camiaya karışmış birtakım sapıklar, muamele ve Bakanlığın tasarrufuna hem de çok hafiften tasarruflarına tabi tutulmuşlarsa bunun adı ve mânası Atatürkçü öğretmenin zulme varan baskı altında tutulması demek midir? Rica ederim. Hâşâ «Allah kim oluyor, Allahı ben yarattım» diyen «ingeci, meczubu, «Kur'anı Kerim düzmedir, semahıklar ve tezatlarla doludur. Muhammed'in uydurmasıdır» diyen din ve islâmiyet düşmanı Allahsız ve bir siyasi partinin Meclise soktuğu milletvekillerini kasederek; «Bir domuz sürüsü

arasına 15 tane tank soktuk» diyecek kadar Yüce Meclislere ve yüce millet temsilcilerine hayasızca hakaret cesaretini gösterebilen küstahı tecziye değil de himaye mi lâzımdır? 15 - 16 yaşındaki öğrencilerine karyolada, banyoda, kırdada, ahırda cereyan eden eînsî, gayricînsî münasebet sahneleri, tasvirleri ile dolu huzurunuzda pasajlarını okumaktan hicap duyduğum hayasızca kitabı, - demin arkadaşımız söylüyor, falan kitabı okudu, diye muamele görür - elbette bu kitabı okuyan, okutan, dağıtan öğretmen muamele görecektir; bizzat satan, bu kitabı hayşiyetsizce bizzat satan ve tavsiye eden öğretmen için burada elbette müspet konuşmaya veya onu savunmaya imkân yoktur ve açık olarak şunu ifade edelim ki, biz bunlara razı değiliz. Bu hayasızlıklar, hiyanetler karşısında Vekâlet eğer kayıtsız kalmışsa aldığı tedbirler ve yaptığı tasarruflar yetersiz ise bunu ancak hep beraber meydana koyarız ve Bakanlığı gerekirse ancak bu sebeple yerebiliriz. Yoksa Bakanlık üzerine düşen vazifeyi müspet yolda yapmışsa ve bu sebeple birtakım haklı tasarruflarda bulunmuşsa bunları yapan Bakan ve Bakanlık ancak takdir edilmelidir.

Muhterem arkadaşlar, daima bu kürsüden ifade ettiğimiz gibi eğer biz asil Türk öğretmenlerinin görevlerini gerçekten huzur içinde yapmalarını istiyorsak; onların huzursuz, kaygılı olmalarını istemiyorsak her şeyden evvel onları rahatsız eden politikacılardan kurtaralım ve onları rahat bırakalım. Meslek teşekküllerine ve öğretmenler arasına politikacılar ve politika girmesin. Bu meslekin arkadaşımızın da ifade buyurduğu gibi en büyük meslek teşekkülü olan bir teşekkülün başında politikacılar, hem de sapık politikacılar durdukça bu ıstırap, bu münakaşalar devam edecektir. Evvelâ bunlar bu kurumlardan, bu meslek teşekküllerinden ellerini çekmelidirler.

Muhterem arkadaşımız demin konuşmasında mevcut 5-6 belki de daha fazla sayıdaki meslek teşekküllerinden bir tanesini ele alarak son zamanlarda, son yıllarda teşekkül etmiş millîyetçi Öğretmenler Derneğini bahis konusu ederek diğerleri hakkında hemen hemen hiçbir şey söylemediler. Evet iddia ettiler, edebilirler ki bu dernek kendi görüşlerine göre, doğru yolda değildir ve ikilik, ayrılık bölünme yap-

maktadır. Muhterem arkadaşım insaf ile evvelâ 1961 den beri şu kürsüde zabıtlara geçmiş olan o tek başına olan, vaktiyle tek olan büyük federasyonun nasıl siyasi bölünmelere ve nasıl siyasi ıstıraplara vesile olduğunun misallerini zabıtlardan tetkik buyurmalı, hatırlamalı ve bugünkü ıstırapların, o yanlış davranışlardan ve siyasi tasarruflardan ileri geldiği hakikatini kabul buyurmalıdırlar. Yok eğer tümü ile, bizim buradan yıllardır savunduğumuz gibi, başta öğretmenlerimiz olmak üzere bütün meslek teşekküllerinin siyaset simsarlarından kurtarılması ve temizlenmesi hususunda bizimle bir ve beraberlerse sözümüz yok, o zaman elbette bu konuda birleşmeye hazırız ve esasen birleşmeye mecburuz da.

Muhterem arkadaşlar, sözlerimi bitirirken, bâzı arkadaşlarımızın konuşmamın başındaki, bâzı yanlış mânalandırmaları dolayısıyla şu hususları da belirtmeyi zaruri, lüzumlu görüyorum. Bize göre genel görüşme sözlü ve yazılı sorunun daha geniş, her üvenin konuşabileceği daha şümüllü bir şeklidir. Nitekim Avrupa parlâmentoları litaratüründe buna «Görüşmeli sözlü soru» da demektedirler. Yalnız bunun Anayasamızın 88 nci, İktüzüğümüzün 127 nci maddeleri çerçevesinde bir murakabe maksadı taşıması şarttır. Yakın zaman önce bütçe müzakereleri yapılmış ve burada Millî Eğitim Bütçesi üzerinde de yeterli konuşmalar vukubulmuştur. Anlaşıyor ki bunu kâfi görmiyen arkadaşlarımızın hâlâ bir genel görüşme isteşileri, ifade ve teşrih ettiğimiz gibi, maalesef Anayasamızın 88 ve İktüzüğümüzün 127 nci maddelerine tam bir uygunluk arz etmemektedir. İktüzüğün 127 nci maddesinde derpiş olunduğu gibi yalnız belirli bir konuya müteveccih...

BAŞKAN — Sayın Tevetoğlu o hususu ben-deniz izah ettim.

A.P. GRUPU ADINA FETHİ TEVETOĞLU (Devamla) — Biz de grup adına bunu arz ediyoruz. Biz bu önergeyi yalnız bir tek konuya teveccüh etmiş farz ederek, kabul ederek ve munhasıran nakledilen ve Bakanlıkça muamele gören öğretmenler konusunda bir genel görüşme isteği olarak kabul ediyor ve ifade ettiğimiz bütün hususlara rağmen, genel görüşme açılmasını A.P. Grubu adına muvafık mütalâa ediyoruz.

AHMET YILDIZ (Tabii Üye) — Şimdi konuştuklarınız da dâhil.

A.P. GRUPU ADINA FETHİ TEVETOĞLU (Devamla) — Beni dinlemek lütfunuza şükranlarımı arz ederim. (A.P. sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın üyeler oylamaya geçmeden önce affınıza sığınarak bir hususu zapta geçirmek istiyorum. Ananeler tatbikatla meydana gelir. Eğer tatbikat yanlış yolda ise ananelerde yanlış teessüs eder. Genel görüşme bizim İktüzüğümüze göre, taktir verilir, okunur, birinci celsede; ikinci celsede taktiri verenlerden birisi taktiri izah sadedinde kısa bir konuşma yapar, şu, şu şu sebeplerden dolayı şayet genel görüşmeye müsaade eder, açarsınız, dokümanımız çoktur, şu, şu, şu dokümanlarınız elimizde mevcuttur, bunları geniş ölçüde bilgilerinize arz edeceğimiz, denir ve kısa bir konuşma ile izah edilir, bunun karşısında olan görüşler de kısa olarak ortaya konur, neticede oylanır. Şu genel görüşme şu heyete mutlak ve mutlak yarım saat içerisinde bitecek iken arkadaşlarımız, bilhassa taktiri izah eden arkadaşım ne olur ne olmaz, taktir kabul edilmezse ben söylemek istediğim her şeyi söylemiş olayım şeklinde hareket ettiler. Onun karşısında bulunan fikir de geniş ölçüde cevap şeklini ihtiva etti ve bu suretle genel görüşme talebinin müzakeresi uzadı bu hususu zapta geçsin diye arz ediyorum.

Şimdi Başkaca söz isteyen var mı?..

HÜSEYİN ATMACA (Denizli) — Ben söz istedim.

BAŞKAN — Siz söz istediniz taktirin kabul edilmemesini mi talebedeacaksınız? Çünkü lehinde bir kişi konuştu.

HÜSEYİN ATMACA (Denizli) — Aleyhinde konuştu efendim.

BAŞKAN — Aleyhte değil. Taktir sahipleri öğretmenlere baskı yapıldığı şeklindeki iddiaları ortaya koydular. Diğer lehinde konuşan bunun aksi fikirde olduğunu ve fakat, genel görüşmede bu fikirlerin çarpışması suretiyle hakikatin meydana çıkacağı neticesine bağlayarak genel görüşmenin lehindeyiz dedi. Binaenaleyh, lehinde konuştu. Aleyhinde tüzüğümüz sarıh, taktir sahiplerinden sonra bir lehte, bir aleyhte iki kişiye söz verilir. Aleyhte yani taktirin kabul edilmemesini talebedeyorsanız söz veriyorum.

HÜSEYİN ATMACA (Denizli) — Hayır efendim.

BAŞKAN — Başkan olarak izah etmek mecburiyetindeyim. Söz talebinde bulunan arkadaşımı mutmain etmek, mutmain kılmak mecburiyetindeyim efendim. Şimdi oylamaya geçiyoruz beyefendiler. Taktiri yeniden okutuyorum: (Sayın Başkan lüzum yok, «okunması» sesleri)

Oylamadan evvel taktir okunur, bir kaidedir, bu şekilde tatbikat yapılır. Ama umumi arzu taktirin okunup okunmamasını kararlaştırabilir. Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi genel görüşme taktirini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Genel görüşme talebi kabul edilmiştir. Gereği yapılacaktır.

Oylama neticelerini arz ediyorum.

Anayasa Mahkemesine iki asıl üye seçimi için yapılan 53 nü turun neticesini okuyoruz.

Yüksek Başkanlığa

Anayasa Mahkemesine bir asıl üye için 16 . 2 . 1967 günü yapılan seçime (66) üye katılmış, 66 üye seçime iştirak ettiğinden tasnif yapılmamıştır.

Arz olunur.

Tasnif heyeti

Üye

Üye

Yiğit Köker

Ziya Önder

Üye

M. Ataklı

BAŞKAN — Saltçoğunluk yoktur.

Yüksek Başkanlığa

Yüksek Hâkimler Kuruluna iki asıl üye için 16 . 2 . 1967 günü yapılan seçime (57) üye katılmış, bu itibarla kanuni nisap olmadığından tasnifine lüzum görülmemiştir.

Saygı ile arz olunur.

Üye

Üye

Tekin Arıburun

Salih Türkmen

Üye

Zeki İslâm

BAŞKAN — Saltçoğunluk sağlanamamıştır.

Çoğunluk bulunmadığından 22 . 2 . 1967 Salı günü saat 15,00 te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 13,15

Cumhuriyet Senatosu

GÜNDEMİ

35 NCI BİRLEŞİM

16 . 2 . 1967 Perşembe

Saat : 15,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Cumhuriyet Senatosu Balıkesir Üyesi Mehmet Güler'e izin verilmesi hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi (3/545)
2. — Cumhuriyet Senatosu eski Tabii Üyesi Sıtkı Ulay hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanı kararı.
3. — Anayasa Mahkemesine bir asıl üye seçimi.
4. — Yüksek Hâkimler Kuruluna iki asıl üye seçimi.
5. — Cumhuriyet Senatosu Tabii Üyesi Ahmet Yıldız ve 6 arkadaşının, Millî Eğitim politikası ile ilgili bir genel görüşme açılması hususunda önergesi (8/15)
6. — Yüksek Hâkimler Kuruluna bir asıl ve bir yedek üye seçimi.

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının Mart - Nisan ve Mayıs 1965 aylarına ait hesapları hakkında Cumhuriyet Senatosu Hesaplarını İnceleme Komisyonu raporu (5/11) (S. Sayısı : 879) [Dağıtma tarihi : 26.1.1967]
2. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının Haziran - Temmuz ve Ağustos 1965 aylarına ait hesapları hakkında Cumhuriyet Senatosu Hesaplarını İnceleme Komisyonu raporu

(5/12) (S. Sayısı : 880) [Dağıtma tarihi : 23 . 1 . 1967]

3. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının Eylül - Ekim ve Kasım 1965 aylarına ait hesapları hakkında Cumhuriyet Senatosu Hesaplarını İnceleme Komisyonu raporu (5/13) (S. Sayısı : 881) [Dağıtma tarihi : 23 . 1 . 1967]

4. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının Aralık - 1965 ve Ocak - Şubat 1966 aylarına ait hesapları hakkında Cumhuriyet Senatosu Hesaplarını İnceleme Komisyonu raporu (5/14) (S. Sayısı : 882) [Dağıtma tarihi : 26 . 1 . 1967]

5. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının Mart - Nisan ve Mayıs 1966 aylarına ait hesapları hakkında Cumhuriyet Senatosu Hesaplarını İnceleme Komisyonu raporu (5/15) (S. Sayısı : 883) [Dağıtma tarihi : 23 . 1 . 1967]

6. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının Haziran - Temmuz ve Ağustos 1966 aylarına ait hesapları hakkında Cumhuriyet Senatosu Hesaplarını İnceleme Komisyonu raporu (5/16) (S. Sayısı : 884) [Dağıtma tarihi : 23 . 1 . 1967]

7. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının Eylül - Ekim ve Kasım 1966 aylarına ait hesapları hakkında Cumhuriyet Senatosu Hesaplarını İnceleme Komisyonu raporu (5/17) (S. Sayısı : 885) [Dağıtma tarihi : 26 . 1 . 1967]

8. — Cumhuriyet Senatosu Başkanlığının 1965 yılı kesinhesapları hakkında Cumhuriyet Senatosu Hesaplarını İnceleme Komisyonu raporu (5/18) (S. Sayısı : 886) [Dağıtma tarihi : 26 . 1 . 1967]

9. — Cumhuriyet Senatosu Başkanlığının 1964 yılı kesinhesapları hakkında Cumhuriyet Senatosu Hesaplarını İnceleme Komisyonu ra-

poru (5/19) (S. Sayısı : 889) [Dağıtma tarihi : 30 . 1 . 1967]

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK

İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK

İŞLER

1. — Sayıştay kanunu teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyon raporu (Millet Meclisi 2/338; Cumhuriyet Senatosu 2/200) (S. Sayısı : 888) [Dağıtma tarihi : 26 . 1 . 1967]

2. — Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Genel Müdürlüğü

kısmına kadro eklenmesi hakkındaki kanun teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Malî ve İktisadi İşler, İçişleri ve Bütçe ve Plân komisyonları raporları (Millet Meclisi 2/244; Cumhuriyet Senatosu 2/199) (S. Sayısı : 891) [Dağıtma tarihi : 9 . 2 . 1967]

3. — Çalışma Bakanlığı kuruluş ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (D) fıkrasının değiştirilmesi ve bu kanuna yeni maddeler eklenmesi hakkındaki kanun tasarisının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/123; Cumhuriyet Senatosu 1/697) (S. Sayısı : 892) [Dağıtma tarihi : 14 . 2 . 1967]

